

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts vpvb@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīga

Atzinums Nr.6-03/2

**par dolomīta ieguves Grobiņas novada Medzes pagasta nekustamajā
īpašumā “*Ielejas Luteri*” ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši
aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) – dabas liegumu
“*Tosmare*” novērtējuma ziņojumu.**

Derīgs līdz 2021. gada 22. novembrim

Paredzētās darbības ierosinātāja: SIA “*DSG KARJERI*” (reģistrācijas Nr.40003747654),
adrese: Jelgavas iela 36, Rīga, LV – 1004 (turpmāk Ierosinātāja).

Novērtējuma ziņojuma izstrādātāja: Inga Gavena, adrese: “*Lejas 742*”, Jānupe, Olaines
pagasts, Olaines novads, LV- 2113, elektroniskā pasta adrese: inga.gavena@gmail.com (turpmāk
Izstrādātāja), sākotnējo Ziņojuma versiju izstrādāja SIA “*Vidrūpe*”.

Paredzētās darbības nosaukums un iespējamās norises vietas: Dolomīta ieguve (turpmāk
Paredzētā darbība) Grobiņas novada Medzes pagasta nekustamajā īpašumā “*Ielejas Luteri*”
(kadastra numurs 6476 006 0104) (turpmāk Darbības vieta vai Īpašums) derīgo izrakteņu atradnē
“*Ielejas Luteri*” (turpmāk Atradne).

Ziņojums iesniegts Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk Birojs): Pirmoreiz Paredzētās
darbības ietekmes uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) – dabas
liegumu “*Tosmare*” (turpmāk Dabas liegums) novērtējuma ziņojums Birojā iesniegts 2016. gada
20. oktobrī. Pamatojoties uz Ministru kabineta 2011. gada 19. aprīļa noteikumu Nr.300 “*Kārtība
kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura
2000)*” (turpmāk Noteikumi Nr.300) 32. punktu, likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*”
(turpmāk Novērtējuma likums) 20. panta otro un trešo daļu, kā arī Biroja pieaicinātā eksperta un
institūciju viedokļiem par izstrādāto novērtējuma ziņojumu, Birojs lūdza novērtējuma ziņojumu
papildināt. Papildinātais ziņojums Birojā iesniegts 2017. gada 23. maijā. Konstatējis, ka
papildinātais Ziņojums joprojām satur būtiskas nepilnības, atbilstoši Noteikumu Nr.300 33.2.
punktam un Novērtējuma likuma 20. panta ceturtajai daļai Birojs 2017. gada 30. jūnijā ar
lēmumu Nr.3-01/714 lūdza novērtējuma ziņojumu pārstrādāt. Pārstrādātais ziņojums (turpmāk
Ziņojums) Birojā iesniegts 2018. gada 23. augustā.

**Atzinums izdots, pamatojoties uz Novērtējuma likuma 4.¹ panta otro daļu un Noteikumu
Nr.300 40. punktu.**

I. Informācija par ietekmēto Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*):

1. Eiropas nozīmes aizsargājamā dabas teritorija (*Natura 2000*) – Dabas liegums atrodas Liepājas pilsētas Z daļā un Grobiņas novada Medzes pagasta administratīvajā teritorijā. Dabas lieguma teritoriju veido Tosmares ezers un tam piegulošās platības kopumā 990,2 ha platībā.
2. Dabas liegums ir izveidots 1999. gadā, un 2004. gadā tas iekļauts Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) tīklā. Dabas liegums izveidots, lai aizsargātu lagūnas tipa piejūras ezera – eitrofa ezera ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju, kā arī Eiropas Savienības (turpmāk ES) Biotopu direktīvas biotopus – molīniju pļavas un kaļķainus zāļu purvus ar dižo aslapi.
3. Atbilstoši likuma “*Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām*” (turpmāk ĪADT likums) pielikuma 181. punktam Dabas liegums ir B tipa aizsargājamā teritorija (kods LV0520900), kas noteikta īpaši aizsargājamo sugu, izņemot putnus, un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai. Atbilstoši *Natura 2000* teritorijas standarta datu formai Dabas liegumā konstatēti 15 ES aizsargājamie biotopi Latvijā, tajā skaitā 6 Latvijā sastopamie ES prioritāri aizsargājamie biotopi, kas iekļauti Ministru kabineta 2006. gada 21. februāra noteikumos Nr.153 “*Noteikumi par Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu*”. Saskaņā ar *Natura 2000* teritorijas standarta datu lapā norādīto Dabas liegumā konstatētas viena zivju, viena augu un piecas putnu sugas, kuru aizsardzību nosaka 2009. gada Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 2009/147/EC par savvaļas putnu aizsardzību un 1992. gada Padomes direktīva 92/43/EEC par dabisko dzīvotņu, savvaļas floras un faunas aizsardzību.
4. Tosmares ezera kā īpaši aizsargājama biotopa 3140 *Ezeri ar mieturalģu augāju* veidošanos un pastāvēšanu sekmē kaļķi saturoša grunts, plaša un sekla litorāle, ar kalcija un magnija savienojumiem bagāts ūdens un zema biogēnu koncentrācija ūdenī. Vairākiem Dabas lieguma teritorijā sastopamiem biotopiem būtiskākais pastāvēšanas faktors ir hidroloģiskais režīms – gan virszemes, gan pazemes ūdeņu kustība. Apgrūtinātas dabiskās noteces rezultātā Dabas liegumā daudzviet sastopamas pārmitras, purvainas platības ar tām raksturīgo veģetāciju. Tosmares ezera krastos esošo īpaši aizsargājamo augu sugu pastāvēšanu nodrošina iesaļa augsne, mērens klimats, kā arī nozīmīga kalcija klātbūtne augsnē.
5. Dabas lieguma *Natura 2000* teritorijas standarta datu formā konkrēti aizsargājamās teritorijas negatīvi ietekmējošie faktori un to ietekmes intensitāte nav norādīta, taču atbilstoši Ziņojumā sniegtajai informācijai, faktori, kas jau pirms Paredzētās darbības negatīvi ietekmējuši Dabas liegumu un tajā esošās dabas vērtības, ir saistīti ar Tosmares ezera un tā apkārtnes ilgstošu un nepārdomātu saimniecisko izmantošanu – hidromorfoloģiskiem ezera pārveidojumiem, ezera ūdens resursu nepārdomātu izmantošanu un notekūdeņu novadīšanu ezerā.
6. Tosmares ezera apkārtnē ietilpst Liepājas Z daļas fortifikācijas sistēmā, kas izbūvēta laikā ap 19./20. gs. miju. 20. gs. vidū ezers savienots ar Ālandes upi, caurtecē uzbūvētas slūžas un ūdens līmenis ezerā regulēts. Tosmares ezers savienots arī ar Liepājas ezeru. Tosmares ezera Z galā ietek ūdensteces, kas pievada vairāk nekā trešo daļu no ezera sateces baseina ūdeņiem – Timlera grāvis un meliorācijas grāvis 3422235 (sateces baseins abām ūdenstecēm kopā ir 24 km²). Ezera A un DA pusē ietek arī citi meliorācijas grāvji. Visas ietekošās ūdensteces izplūst ezera niedrājos un nav tieši savienotas ar atklāta ūdens daļām. Padomju gados ezera apkārtni ietekmējusi meliorācija. Īpaši blīvs meliorācijas novadgrāvju tīkls izveidots Dabas lieguma ZR daļā. Pagājušā gadsimta fortifikācijas kanāli (Cietokšņa kanāls jeb Melnupīte) ezeru mākslīgi uzturēja aktīvā ūdensapmaiņas režīmā, taču, fortiem zaudējot savu militāro nozīmi, ezerā aktivizējās aizaugšanas procesi. Mūsdienās ezeram nav tieša savienojuma ar Cietokšņa kanālu, ūdens pamatā filtrējas cauri niedrājam. Pašlaik ezers intensīvi aizaug dabisku procesu, kā arī cilvēka darbība rezultātā, neaizauguši palikuši vien 12% no

kādreizējās ezera platības. Ezera ūdeņus tehniskām vajadzībām izmantojusi Liepājas cukurfabrika, veicinot ezera ūdens līmeņa samazināšanos. Ezerā no vairākiem uzņēmumiem ir novadīti lietusi notekūdeņi, kā arī pieplūduši notekūdeņi no apkārtnē esošām zemnieku saimniecībām un Kapsēdes ciema bioloģiskajām attīrīšanas iekārtām. Ezera krastā līdz 2002. gadam atradās Liepājas pilsētas atkritumu izgāztuve “Šķēde” (šobrīd rekultivēta). Pašlaik piesārņojums veidojas no vasarnīcu ciema “Šķēde”, kur nav centralizētas notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas ietaises.

7. Dabas liegumam nav izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, kā arī nav izstrādāts dabas aizsardzības plāns. Dabas lieguma aizsardzības noteikumus noteic vispārējie jomu regulējošie normatīvie akti, tostarp likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, Ministru kabineta 1999. gada 15. jūnija noteikumi Nr.212 “Noteikumi par dabas liegumiem” un Ministru kabineta 2010. gada 16. marta noteikumi Nr.264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

II. Īss paredzētās darbības raksturojums:

1. Derīgo izrakteņu ieguve paredzēta teritorijā, kurai veikta ģeoloģiskā izpēte un izsniegta derīgo izrakteņu atradnes pase. Derīgo izrakteņu ieguve paredzēta ~ 4,8 ha platībā, zemes Īpašuma DA daļā. Atradnē derīgo izrakteņu ieguve līdz šim nav veikta. Atradnes teritorijā dolomīts iegul no 6,1 m līdz 11,3 m biezā slānī (vidēji ~ 8,7 m). Ieguvi plānots veikt virs un galvenokārt zem gruntsūdens līmeņa, pirms tam noņemot aptuveni 3 m biezo segkārtu.
2. Saskaņā ar Ziņojumu gada laikā plānots izstrādāt ~ 50 tūkst.m³ dolomīta, iegūstot ~ 100 000 m³ šķembu materiāla.
3. Pilnīgai Atradnes izstrādei nepieciešamais laika periods pēc plānotā dolomīta izstrādes apjoma norādīts ~ 6-7 gadi, vienlaikus norādīts, ka tas var mainīties atkarībā no tirgus situācijas.
4. Atradnes teritorijā ir plānota dolomīta ieguve šķembu ražošanai un realizācijai. Dolomīta izstrādi paredzēts veikt vienā laukumā ar atklāto (karjeru) izstrādes paņēmieni divās ieguves kāplēs, pakāpeniski, radiālā virzienā.
5. Dolomīta slāņkopas izstrādes tehnoloģiskais cikls paredz pazemes ūdens līmeņa pazemināšanu. Atradnes D daļā paredzēts ierīkot savācējdiķi – atsūknēto ūdeni no savācējdiķa plānots pārsūknēt nosēddiķos un pēc nostādināšanas novadīt (paštecē ceļā) pa virszemes meliorācijas grāvi Grīzupītē. Grīzupītes aprēķinātā vidējā caurplūde ir 0,1 m³/s.
6. Lai nodrošinātu atsūknējamā karjera ūdens novadīšanu, pirms ūdens atsūknēšanas uzsākšanas plānota esošās meliorācijas notekas un Grīzupītes tīrīšana.
7. Pazemes ūdens līmeni maksimāla izstrādes dziļuma gadījumā plānots pazemināt līdz ~ 7 m z.j.l. Pazemes ūdens pieplūdes apjoms aplēsts no 19 tūkst. m³/dnn pirmās kāples izstrādes beigās līdz 38 tūkst. m³/dnn otrās kāples izstrādes beigās. Saskaņā ar Ziņojumu gadījumā, ja tiks konstatēta ūdens pieplūde, kas pārsniedz prognozēto, otrās kāples izstrādei tiks veikta daļēja ūdens pazemināšana un derīgā izrakteņa ieguve notiks virs un zem ūdens līmeņa.
8. Lai būtu iespējams veikt plānoto darbību, vispirms nepieciešams veikt teritorijas sagatavošanu un segkārtas noņemšanu. Noņemamās segkārtas apjoms novērtēts ~ 151,25 tūkst.m³. Saskaņā ar Ziņojumu segkārtas noņemšanu plānots uzsākt tehnoloģiskā laukuma, produkcijas uzglabāšanas laukuma un ūdens attīrīšanas sistēmas teritorijā, kā arī Atradnes R daļā, sākot no piebraucamā ceļa vietas. Pirms dolomīta slāņa pilnīgas atsegšanas, plānots ierīkot meliorācijas iebedri un nostādināšanas baseinu sistēmu, savienot tos ar grāvjiem un sākt ūdens atsūknēšanu, nostādināšanu un novadīšanu grāvī, kas ietek

Grīzupītē. Sekojoši paredzēts noņemt atlikušo segkārtu, padziļināt meliorācijas iebedri līdz dolomīta 2 kāples pamatnei un sākt ūdens atsūkņēšanu.

9. Segkārtu iecerēts uzglabāt krautnēs ārpus Atradnes teritorijas, esošā zemes īpašuma robežās, veidojot vaļņus pa karjera perimetru, tādējādi samazinot trokšņa traucējumus un putekļu izplatību. Daļa uzglabātā segkārtas materiāla pēc Atradnes izstrādes izmantojama Atradnes rekultivācijai. Nederīgās segkārtas valni plānots veidot tā, lai pēc iespējas norobežotu tehnoloģisko laukumu un karjera ieguves daļu.
10. Nosēddīķu sistēmu plānots ierīkot ārpus Atradnes laukuma (pie tās D robežas) $\sim 5500 \text{ m}^2$ platībā. Ūdens nostādināšanai un atduļķošanai no segkārtas materiāla paredzēts izbūvēt trīs virszemes nosēddīķus, katru $\sim 1200 - 1400 \text{ m}^2$ platībā ar kopējo tilpumu $5000-7000 \text{ m}^3$. Atsūkņēto ūdeni pa 200 - 300 mm polietilēna vai tērauda cauruli plānots novadīt uz 1. nosēddīķi, pēc tam pašteses ceļā tas pārtēcēs uz 2. un 3. nosēddīķi. No 3. nosēddīķa ūdens pašteses ceļā notecēs jau esošā grāvī, bet pēc tam Grīzupītē un Tosmares ezeram pieguļošajā niedrājā. Pārteces starp nosēddīķiem tiek plānots veidot izmantojot šķembu filtrus un pārgāzņi, lai nepieļautu suspendēto daļiņu pārteci no viena dīķa nākamajā.
11. Pie Atradnes R robežas plānots izveidot $\sim 8400 \text{ m}^2$ platībā lielu laukumu, kurā novietos gatavo materiālu, kā arī apmēram 3100 m^2 platībā - tehniskā nodrošinājuma laukumu. No pašvaldības ceļa līdz Atradnei plānots ierīkot $\sim 290 \text{ m}$ garu un 8 m platu piebraucamo ceļu.
12. Ieguves darbos plānots izmantot tehniku, tostarp buldozeru, ekskavatoru u.c. Dolomītu, kur tas nepieciešams, paredzēts irdināt ar spridzināšanu. Plaisainākos slāņus ieguvējs drupinās ar vibroāmuru un izraks ar ekskavatoru bez spridzināšanas. Spridzināšanas darbus paredzēts veikt saskaņā ar projektu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā pēc spridzināšanas darbu atļaujas saņemšanas.
13. Pēc dolomīta irdināšanas materiāls ar ekskavatoru *Komatsu PC450LCHD-7K* tiks padots uz pārvietojamām iekārtām - rotora tipa drupinātāju *Nordberg LT1213S* ar ražību 300 t/h un šķirošanas iekārtu *Nordberg ST356* ar ražību 300 t/h . Frakcionētais dolomīta šķembu materiāls ar frontālajiem iekrāvējiem *Komatsu WA480-54* un *Doosan-Daewo DL400* tiks nogādāts uz materiāla pagaidu krautnēm.
14. Dolomīta šķembu mazgāšana pašlaik netiek plānota, tomēr nepieciešamības gadījumā ieguves procesā ir iespējama noslēgta cikla mazgāšanas tehnoloģijas pielietošana, kas paredz papildus skalošanas dīķa (kopplatībā ap 1000 m^2 un tilpumu 1500 m^3) izveidošanu, kuru ar ūdeni uzpilda ražošanas procesa sākumā. Dīķis netiks savienots ar virszemes ūdenstecēm, tāpēc ūdens nenonāks Grīzupītē.
15. Piekļuvei pie dolomīta Atradnes paredzēts izbūvēt $\sim 290 \text{ m}$ garu šķembu seguma ceļu, šķērsojot zemes īpašuma DR robežu no Atradnes līdz pašvaldības autoceļam *Liepāja-Janiķi-Plienkalni-Timleri* (saskaņā ar Grobiņas novada domes norādīto - *Ērgļu ceļš*). Derīgā materiāla transportēšanai plānots izmantot vietējās nozīmes pašvaldības zemes ceļu, kas savienojas ar valsts reģionālās nozīmes autoceļu P110 *Liepāja - Tāši*. Vienošanās par pašvaldības ceļa izmantošanu ar Domi pievienota Ziņojuma 4. pielikumā.
16. Tuvākās dzīvojamās ēkas ir viensēta "*Kalna Luteri*", kas atrodas $\sim 0,1 \text{ km}$ uz DR no Darbības vietas, viensēta "*Kļaviņas*" ($\sim 0,2 \text{ km}$ uz D), viensēta "*Ainavas*" ($\sim 0,6 \text{ km}$ uz D-DR), viensēta "*Janiķi*" ($\sim 0,8 \text{ km}$ uz DR), viensēta "*Riekstiņi*" ($\sim 0,5 \text{ km}$ uz ZR) un viensēta "*Tramdaki*" ($\sim 0,6 \text{ km}$ uz Z-ZA).
17. Saskaņā ar spēkā esošo Grobiņas novada teritorijas plānojumu 2014. - 2025. gadam Atradne galvenokārt ietilpst *Mežu teritorijā (M)* un nedaudz - *Lauku teritorijā (L)*, kurās ir atļauta derīgo izrakteņu izpēte un ieguve. Paredzētās darbības īstenošanas ieceres atbilstību Grobiņas novada teritorijas plānojumam apstiprina lietas materiāliem pievienotā Grobiņas

novada domes (turpmāk – Dome) 2015. gada 19. janvāra izziņa Nr.3 – 22/15 “Par nekustamo īpašumu “Ielejas Luteri”, Medzes pagastā, Grobiņas novadā”.

18. Kopumā plānotā darbība un ar to saistītie risinājumi tiks veikti meža zemēs ~ 6,7 ha lielā platībā un lauksaimniecības zemēs ~ 1 ha lielā platībā, bet pati derīgo izrakteņu ieguve – aptuveni 4,8 ha platībā.
19. Lai nodrošinātu darbinieku sadzīves apstākļus, kā arī administratīvajām vajadzībām tehnoloģiskā laukuma teritorijā tiks uzstādīti divi konteiner-tipa dzīvojamie vagoniņi – viens atpūtas un higiēnas vajadzībām, otrs – kā administratīvās telpas un noliktavas telpas, kā arī tiks ierīkota hermētiska sadzīves notekūdeņu savākšanas tilpne.
20. Lai nodrošinātu derīgā izrakteņa ieguves un apstrādes tehnikas darbību, nepieciešams to nodrošināt ar dīzeļdegvielu, kā arī motoreļļu. Motoreļļu paredzētās darbības teritorijā nav paredzēts uzglabāt, nepieciešamības gadījumā to plānots piegādāt fasētu. Savukārt dīzeļdegvielu plānots uzglabāt speciāli aprīkotā tilpnē – līdz 20 m³ lielā cisternā, atbilstoši aprīkotā vietā (ar pretinfiltrācijas segumu) tehnoloģiskā laukuma teritorijā. Degvielas noliktavas teritorijā plānots izveidot pretinfiltrācijas segumu - grunts pārklājumu.
21. Paralēli dolomīta izstrādei, vietās, kur dolomīts ir izstrādāts, plānots veikt rekultivācijas darbus saskaņā ar rekultivācijas projektu, kas ir ieguves tehniskā projekta sastāvdaļa. Pēc derīgo izrakteņu izstrādes pabeigšanas teritorijā paredzēts veidot ūdenstilpi.
22. Ziņojumā vērtēti arī Paredzētās darbības alternatīvie risinājumi. Norādīts, ka alternatīvas tehnoloģijas ir iespējams piemērot gan dolomīta uzirdināšanai (atšķirīgas metodes ar atšķirīgu tehniku), gan uzirdinātā materiāla transportēšanas maršrutiem. Ziņojumā ir analizēti vairāki iespējamie dolomīta uzirdināšanas veidi un secināts, ka plānotā spridzināšanas darbu metode – dolomīta irdināšana izmantojot vertikālo urbumu lādiņu metodi, daudzrindu urbumu izvietošanu, kā arī pielietojot īslaicīgi palēninātās ierosmes spridzināšanas shēmu, rada būtiski mazākus trokšņu traucējumus un vibrācijas nekā citas apskatītās tehnoloģijas. Savukārt saražotā materiāla transportēšanai kā alternatīvs variants vērtēts maršruts caur Plienkalnes ciemu uz Kapsēdes ciemu, tomēr šajā posmā ceļa tuvumā atrodas vairāk dzīvojamo māju un dabas pieminekļi – *Kapsēdes dižakmens*, līdz ar to šī transportējamā ceļa alternatīva atzīta par nepiemērotu.

III. Visu Paredzētās darbības iespējamo risinājumu ietekmju novērtējums uz Natura 2000 teritoriju – dabas liegumu “Tosmare”, tā ekoloģiskajām funkcijām un integritāti:

1. Paredzētās darbības iespējamā ietekme:

- 1.1. Tā kā Dabas lieguma teritorijā - Tosmares ezerā un tā apkārtnē, sastopami vairāki aizsargājami biotopi, kuru pastāvēšanai būtiskākie faktori ir saistīti ar virszemes un pazemes ūdeņu režīmu un ūdens ekoloģiskās kvalitātes stāvokli, tad kā būtiskākie Ziņojumā aplūkoti jautājumi saistīti ar ezera ūdens ekoloģiskās kvalitātes pazemināšanos nepietiekami attīrītu ūdeņu novadīšanas rezultātā un ezera ūdens līmeņa iespējamo pazeminājumu pazemes ūdens atsūkņēšanas rezultātā, kas nepārdomātas Paredzētās darbības īstenošanas gadījumā var būt kritiski Dabas lieguma dabas vērtību pastāvēšanai, tostarp var negatīvi ietekmēt ezerā konstatētā īpaši aizsargājamā saldūdens biotopa pastāvēšanu un kvalitāti. Bez tam Paredzētās darbības rezultātā Dabas lieguma teritorijā var tikt ietekmēti arī sauszemes īpaši aizsargājami biotopi, kas pie noteiktiem apstākļiem varētu atstāt negatīvu ietekmi uz īpaši aizsargājamo biotopu un sugu dzīvotņu kvalitāti, kas saistīta ar augsnes struktūras un mitruma izmaiņu iespējamību, kā arī var tikt ietekmēta ūdenstece *Grīzupīte* lejpus karjera ūdeņu novadīšanas vietas. Paredzētās darbības rezultātā var tikt skarti arī īpaši aizsargājami biotopi Darbības vietas tuvumā (ārpus Dabas lieguma teritorijas). Ņemot vērā, ka Atradnes tiešā tuvumā atrodas viensētas “*Kalna Luteri*” un “*Kļaviņas*”, tad to

iedzīvotājiem pie nepārdomātas darbu organizācijas iespējami traucējumi un diskomforts trokšņa un gaisa piesārņojuma kontekstā. Ņemot vērā iepriekš minēto un vadoties no izvērtēšanas un piesardzības principa, Paredzētās darbības ietekme jānovērtē un tai (ja tā pieļaujama) jānoteic tādi īstenošanas nosacījumi, tajā skaitā attiecībā uz derīgo izrakteņu ieguves vietu un attālumiem līdz Dabas liegumam u.c., kas var kļiedēt pamatotas šaubas par būtisku ietekmi un var nodrošināt Dabas lieguma un derīgo izrakteņu ieguves līdzaspastāvēšanu.

- 1.2. Ziņojumā piesaistīti vairāki sugu un biotopu eksperti, kas norādījuši, ka ezera līmeņa iespējamais pazeminājums ir viens no būtiskākajiem faktoriem, kas jau pirms Paredzētās darbības realizēšanas ezerā un tā apkārtnē veikto ģeomorfoloģisko pārveidojumu rezultātā būtiski negatīvi ir ietekmējis ezera ekosistēmu, tajā pat laikā eksperti, izvērtējot hidroģeoloģiskā režīma izmaiņu aprēķinus un modelēšanas rezultātus, izteikuši atšķirīgus viedokļus par Paredzētās darbības iespējamo ietekmi uz ezera līmeņa izmaiņām un īpaši aizsargājamā saldūdens biotopa aizsardzības nodrošināšanai nepieciešamajiem pasākumiem (ekspertu viedokļi detalāk apskatīti šī Biroja atzinuma 3. nodaļā). Ņemot vērā Tosmares ezera hidroģeoloģiskās bilances veidošanos un ezera hidroģeoloģisko saistību ar apkārtējiem ūdensobjektiem, ka arī plānotos ietekmi mazinošos pasākumus, Ziņojumā pausts viedoklis, ka būtiska ezera ūdens līmeņa samazināšanās Paredzētās darbības rezultātā nav sagaidāma. Vienlaikus Ziņojumā norādīts, ka nav izslēdzama situācija, ka laikā, kad depresijas piltuve nesasnies Tosmares ezeru, ūdens līmenis ezerā varētu arī paaugstināties, līdz ar to izvērtējama arī ūdens līmeņa iespējamās paaugstināšanās ietekme uz Dabas liegumā konstatētajām īpaši aizsargājamajām dabas vērtībām.
- 1.3. Viena no būtiskākajām ietekmēm, ar ko saistīta Paredzētā darbība un kas var ietekmēt īpaši aizsargājamo saldūdens biotopu, ir īpaši aizsargājamā saldūdens biotopa pastāvēšanai nepieciešamo vides apstākļu izmaiņš, piemēram, ūdens ekoloģiskās kvalitātes pazemināšanās, kas varētu notikt gadījumā, ja Grīzupītē tiktu novadīti neatbilstoši attīrīti no karjera novadāmie ūdeņi. Šādā situācijā ūdenī nokļūtu paaugstināts daudzums suspendēto vielu, kas samazinātu ūdens caurspīdīgumu un, izgulsnējoties uz mieturālģēm, varētu kavēt to augšanu, kā arī suspendēto vielu nogulsšanās rezultātā ievērojami samazinātos upes gultnes bioloģiskā aktivitāte, kā rezultātā samazinātos arī zivju barības bāze, tādējādi ietekme uz Tosmares ezeru varētu būt būtiska. Izvērtējis Ziņojumu, tostarp aprēķinātos novadāmo ūdeņu apjomus un nosēdīķu sistēmas parametrus, Birojs secina, ka būtiska ietekme uz ūdens kvalitāti iespējama gadījumā, ja novadāmo ūdeņu apjomi būtiski pārsniegtu aprēķinātos un nosēdīķu sistēma nespētu nodrošināt to atbilstīgu attīrīšanu. Tāpat suspendēto vielu koncentrācijas paaugstināšanos ezerā varētu veicināt arī Grīzupītes gultnes iespējamā novirzīšanās uz ezera atklāto akvatoriju noteces palielinājuma ietekmē. Identificēts, ka pašlaik Grīzupītes gultne ezera niedrājā sazarojas un izbeidzas, un ūdens izplūst niedrājā, tādējādi suspendētās vielas nogulsnējas jau niedrājā, nenasniedzot atklāto ezera ūdens daļu. Savukārt 2018. gada vasarā konstatēts, ka bebru dambis faktiski vispār pārtrauc tālāku Grīzupītes plūdumu vēl pirms niedrāja. Gadījumā, ja nepietiekami attīrīti ūdeņi tieši sasniegtu ūdens atklāto daļu, ekoloģiskās kvalitātes pazemināšanās risks pieaugtu.
- 1.4. Dolomīta ieguvei iespējama potenciāli nelabvēlīga ietekme arī uz zivju resursiem, kas saistīta galvenokārt ar atsūkņētā pazemes ūdens/gruntsūdens novadīšanu dabiskajās ūdenstecēs, ja tā apjomi un parametri nozīmīgi atšķiras no esošajiem. Iespējama arī cita veida nelabvēlīgā ietekme (trokšņa emisija iespējamo ar dolomīta izstrādi saistīto spridzināšanas darbu laikā, piesārņojuma risks darbu laikā u.c. antropogēnie faktori). Saskaņā ar Ziņojumā norādīto atsūkņētā ūdens novadīšana dabiskajās ūdenstecēs var izmainīt šo ūdensteču temperatūras režīmu un pH līmeni. Tāpat iespējama gan zivju barošanās un nārsta uzvedības izmaiņas, gan zivju barības organismu un zivju ikrus un kāpurus, kā arī zivju mazuļu un pieaugušu zivju bojāeja. Arī ūdens piesārņošana ar

suspendētajām vielām var atstāt nelabvēlīgu ietekmi uz zivju barošanas, nārstu un zivju barības organismu faunu, kā arī izraisīt zivju (īpaši jaunākajās attīstības stadijās) bojāeju. Papildus riska faktors ir suspendēto daļiņu sedimentācija, kas, ilgstošas ietekmes gadījumā, var būtiski pārveidot zivju dzīvotnes ietekmētajā ūdensteces daļā. Atsūkņētā gruntsūdens novadīšanas ietekme ir tieši atkarīga gan no novadāmā ūdens daudzuma, gan tā raksturlielumiem.

- 1.5. Paredzētas darbības realizēšanai teorētiski iespējama ietekme arī uz putniem, jo gadījumā, ja Paredzēta darbība veicinātu pastiprinātu ezera aizaugšanu, samazinot atklātā ūdens platību, tiktu ievērojami pasliktināti putnu barošanās un ligzdošanas apstākļi, turklāt ietekme uz putniem iespējama arī trokšņu aspektā.
- 1.6. Paredzētās darbības izvērtēšanas gaitā vērtēts, vai Paredzētai darbībai iespējama ietekme arī uz biotopiem pie ietekas Dabas lieguma teritorijā. Saldūdens biotopu eksperts A.V.Urtāns vērsis uzmanību, ka no Grīzupītes novadītais ūdens daudzums nenonāks līdz Tosmares ezeram, tādējādi pie Grīzupītes ietekas ezerā varētu notikt apkārtņē esošo zālāju pārpurvošanās.
- 1.7. Novērtējuma gaitā secināts, ka iespējama ietekme arī uz Grīzupītes ekosistēmu, proti, palielinoties upes caurplūdumam, ūdenī samazināsies organisko vielu un barības vielu koncentrācija, kas savukārt var palēnināt upes aizaugšanu, līdz ar to iespējama pozitīva ietekme uz upes ekosistēmu. Tajā pat laikā uz upes ekosistēmu iespējama arī negatīvā ietekme, ja tiek novadīti no suspendētajām daļiņām nepilnīgi attīrīti ūdeņi. Savukārt gadījumā, ja netiktu nodrošināta upes tīrīšana, kā arī gadījumā, ja novadāmo ūdeņu apjomi izrādītos lielāki nekā aprēķinātie, iespējama ūdenstecei apkārtējo platību applūšana.
- 1.8. Izvērtējot Ziņojumu, Birojs konstatējis, ka saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes (turpmāk – DAP) uzturēto dabas datu pārvaldības sistēmu “*Ozols*” arī Īpašuma tiešā tuvumā (ārpus Dabas lieguma teritorijas) atrodas vairāki īpaši aizsargājami biotopi, līdz ar to Paredzētās darbības rezultātā (hidroloģiskā režīma izmaiņu rezultātā) iespējama potenciāla ietekme arī uz konkrētajiem īpaši aizsargājamajiem biotopiem un to kvalitāti.

2. Informācija par iespējami ietekmējamām dabas vērtībām:

- 2.1. Dabas lieguma teritoriju veido Tosmares ezers un tam piegulošās platības. Atradnes attālums līdz Dabas liegumam ir ~ 850 m.
- 2.2. Ziņojumā sniegta informācija par Dabas liegumā konstatētajām dabas vērtībām:
  - 2.2.1. Atbilstoši Ziņojumā norādītajam kopumā Dabas lieguma teritorijā konstatēti 14 Eiropas nozīmes un Latvijā īpaši aizsargājami biotopi, kā arī 28 dažādas aizsardzības kategorijas aizsargājamas augu sugas, 5 aizsargājamas bezmugurkaulnieku sugas, viena aizsargājama zīdītāju suga un viena aizsargājama zivju suga. Teritorijā sastopamie aizsargājamie biotopi apkopoti Ziņojuma 15. tabulā un attēloti 15. attēlā.
  - 2.2.2. Tosmares ezera atklātā ūdens daļa atbilst Eiropas nozīmes un Latvijā īpaši aizsargājamam biotopam *3140 Ezeri ar mieturālgu augāju*. Biotopa izveidošanos un pastāvēšanu sekmē kaļķi saturoša grunts, plaša un sekla litorāle, ar kalciju un magniju savienojumiem bagāts ūdens, zema biogēnu koncentrācija ūdenī, ūdens caurredzamība parasti >2m vai seklajos ezeros līdz gruntij. Ūdens pH parasti >7. Attālums no Atradnes līdz īpaši aizsargājamam biotopam ~ 2,2 km.
  - 2.2.3. Latvijas mērogā visnozīmīgākās platības Dabas lieguma teritorijā veido aizsargājamais biotops *6410 Mitri zālāji periodiski izzūstošās augsnēs*, kas sastāda 5% no visā valstī aizņemtās biotopa platības un aizsargājamais biotops *7230 Kaļķaini zāļu purvi ar dižo aslapi*, kas sastāda 2,6% no visā valstī aizņemtās biotopa platības.

- 2.2.4. No 14 Dabas lieguma teritorijā sastopamajiem biotopiem, seši ir Eiropas nozīmes prioritāri aizsargājami biotopi. Lielākajai daļai Dabas liegumā sastopamo aizsargājamo biotopu kopējais aizsardzības stāvokļa novērtējums valstī ir nelabvēlīgs - slikts vai nelabvēlīgs – nepietiekams ar tendenci pasliktināties (izņemot biotopu 7230 *Kaļķaini zāļu purvi ar dižo aslapi*) (Ziņojuma tabula Nr. 16).
- 2.3. Ziņojumā identificēts, ka ~ 2,5 km attālumā no Atradnes atrodas mikroliegums, kas izveidots melnā stārķa *Ciconia nigra* aizsardzībai.
- 2.4. Lai veiktu Darbības vietā un Dabas lieguma teritorijā – Tosmares ezerā un tā tuvumā esošo dabas vērtību inventarizāciju, kā arī, lai novērtētu Paredzētās darbības iespējamo ietekmi uz Dabas liegumā un tā apkārtnē konstatētajām dabas vērtībām, Darbības vietas un tai pieguļošās teritorijas apsekošanu un dolomīta ieguves iespējamās ietekmes uz *Natura 2000* teritoriju novērtējumu laika posmā no 2015. – 2018. gadam ir snieguši vairāki sertificēti sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperti.
- 2.5. Atbilstoši sugu un biotopu ekspertu S.Elksnes (sertifikāta Nr. 120, izsniegts 28.07.2014. biotopu grupā *meži un virsāji, zālāji, purvi, jūras piekraste*) 2015. gada 29. aprīļa atzinumam (Ziņojuma 13. pielikums) un A. Bojāres (sertifikāta Nr. 134, izsniegts 24.03.2015. par sugu grupām *vaskulārie augi* un biotopu grupām *meži un virsāji, zālāji, purvi*) 2015. gada 11. maija atzinumam (Ziņojuma 12. pielikumā) (turpmāk – Sugu un biotopu ekspertes), kas sniegti pirms *Natura 2000* procedūras piemērošanas, norādīts, ka Īpašumā atsevišķās vietās nelielās platībās konstatēta biotopam 9080* *Staignāju meži* raksturīga veģetācija, taču teritorija nav atzīstama par ES īpaši aizsargājamo biotopu 9080* *Staignāju meži*, līdz ar to secināts, ka Īpašuma teritorijā un dolomīta ieguves vietā, kā arī pieguļošajās teritorijās nav konstatēti Latvijā un Eiropā īpaši aizsargājami biotopi.
- 2.6. Lai gan sugu un biotopu ekspertes nav konstatējušas īpaši aizsargājamu biotopu atrašanos Atradnes tuvumā, tomēr, izvērtējot Ziņojumu, Birojs konstatējis, ka saskaņā ar dabas pārvaldības sistēmas “*Ozols*” datiem nelielā daļā Īpašuma teritorijas, tā DR stūrī atrodas īpaši aizsargājams biotops 6410 *Mitri zālāji periodiski izzūstošās augsnēs*, bet R un D virzienā – vēl vairāki īpaši aizsargājami biotopi 6270* *Sugām bagātas ganības un ganītas pļavas* un 6410 *Mitri zālāji periodiski izzūstošās augsnēs* poligoni.
- 2.7. 2017. gada 23. martā atzinumu par dolomīta Atradnes atsūkņēto ūdeņu iespējamo ietekmi uz īpaši aizsargājamām ūdens organismu sugām un biotopiem *Natura 2000* teritorijā sniedzis saldūdens biotopu eksperts A.V.Urtāns (sertifikāta Nr. 145, izsniegts 12.01.2016. biotopu grupā *stāvoši saldūdeņi, tekoši saldūdeņi*) (turpmāk Saldūdens biotopu eksperts). Saskaņā ar Saldūdens biotopu eksperta konstatēto:
- 2.7.1. Šobrīd Tosmares ezeru veido 2 ezeru palikšņi, kas attiecīgi izvietojušies ezera D un Z daļās. Kopējais ezera aizaugums sastāda līdz 88% no tā bijušās platības;
- 2.7.2. Tosmares ezera piekrastes daļa vienlaidus aizaugusi ar līdz 100 – 800 m platām monodominantām niedru *Phragmites australis* audzēm; Tosmares ezers noteikts kā biotops – 3140 *Ezeri ar mieturalģu augāju*;
- 2.7.3. No Grīzupītes piketa 0/00 līdz tuvākajai atklātajām ezera daļai, kas atrodas ezera D, retie un īpaši aizsargājami biotopi nav konstatēti;
- 2.7.4. Pēc DAP datu bāzē “*Ozols*” esošās informācijas Dabas lieguma teritorijā Grīzupītes tiešā tuvumā sastopami divi biotopa 6450 *Palieņu zālāji* poligoni;
- 2.7.5. Grīzupītē un tās krastos, izņemot Eirāzijas bebru *Castor fiber*, nav konstatētas ES nozīmes retās un aizsargājamās augu un dzīvnieku sugas.
- 2.8. Pārstrādātā Ziņojuma izstrādes laikā 2018. gada 16. augustā atzinumu par Tosmares ezera saldūdens biotopiem sniegusi saldūdens biotopu eksperte (sertifikāts Nr. 008, izsniegts 26.05.2010. biotopu grupā *stāvoši saldūdeņi*) V.Līcīte (turpmāk Saldūdens biotopu

eksperte), kas apsekojusi gan Tosmares ezera D daļas saldūdens biotopus un Grīzupīti, gan Cietokšņa kanāla augšteci pie forta un plānoto dolomīta ieguves vietu, sniedzot apsekotajā teritorijā konstatēto dabas vērtību uzskaitījumu un Paredzētās darbības iespējamo ietekmju uz Tosmares ezeru un Grīzupīti detālu izvērtējumu, analizējot gan iespējamo Tosmares ezera ūdens līmeņa izmaiņu ietekmi, gan suspendēto vielu emisiju ietekmi uz apsekoto ūdensobjektu hidroloģisko un ekoloģisko stāvokli. Atzinuma noslēgumā Saldūdens biotopu eksperte sniegusi priekšlikumus par nepieciešamajiem pasākumiem negatīvo ietekmju mazināšanai un novēršanai. Apsekojumu rezultātā Saldūdens biotopu eksperte konstatējusi, ka Tosmares ezera D daļā nav sastopamas īpaši aizsargājamas makrofītu sugas, taču Tosmares ezera D daļā konstatēts ES īpaši aizsargājams biotops *3140 Ezeri ar mieturaugu augāju*. Citas nozīmīgas dabas vērtības apsekotajā teritorijā nav konstatētas. Tāpat Saldūdens biotopu eksperte apstiprinājusi, ka Grīzupītē pašlaik ir vismaz pieci ūdens plūsmu kavējoši bebru aizsprosti.

2.9. Lai novērtētu Paredzētās darbības ietekmi uz Dabas liegumā esošajām putnu sugām, 2016. gada 19. aprīlī atzinumu par dolomīta Atradnes apkārtnē esošajām putnu populācijām sniedzis sugu un biotopu eksperts R. Lebus (sertifikāts Nr.005, izsniegts 9.04.2013. grupā "Putni") (turpmāk Ornitoloģijas eksperts). Ornitoloģijas eksperts norādījis sekojošo:

- 2.9.1. Darbības vietai tuvākās putniem nozīmīgās teritorijas ir Dabas liegums, dabas liegums "*Liepājas ezers*" (5 km uz DR) un mikroliegums īpaši aizsargājamas putnu sugas melnais stārķis aizsardzībai, kas atrodas ~ 2,61 km ZA no Atradnes;
- 2.9.2. Teritorijā apsekošanas laikā ir konstatēta viena īpaši aizsargājamā putnu suga pelēkā dzilna *Picus canus*;
- 2.9.3. Kopumā Ornitoloģijas eksperts novērtējis, ka ornitoloģiskā nozīmība apsekotajai teritorijai pašlaik ir neliela un, ņemot vērā teritorijā notiekošo mežsaimniecisko darbību, arī nākotnē nav paredzams, ka tā varētu paaugstināties, līdz ar to plānotā dolomīta karjera ierīkošanas un izstrādes ietekme uz tuvākās apkaimes ornitofaunu ir uzskatāma par salīdzinoši nebūtisku;
- 2.9.4. Attiecībā uz Dabas lieguma nozīmi putnu aizsardzībā Ornitoloģijas eksperts norādījis, ka jau pašlaik Tosmares ezerā ir palikuši tikai divi nelieli atklāta ūdens laukumi, savukārt apkārtējās teritorijās izvietotas vairākas ūdenstilpes, kas ūdensputniem ir daudz nozīmīgākas par Tosmares ezeru;
- 2.9.5. Izvērtējot plānotās darbības ietekmi uz mikroliegumu, Ornitoloģijas eksperts, ņemot vērā pašreizējo trokšņa fonu no Liepājas pilsētas industriālās zonas un apkārtējām šosejām, kā arī pietiekami lielo attālumu līdz mikroliegumam, novērtējis, ka Atradnes izstrādes (tostarp mehānismu darbības un spridzināšanas darbu) un transporta plūsmas radītā trokšņa ietekme uz īpaši aizsargājamas putnu sugas *melnais stārķis* mikroliegumu būs nebūtiska, turklāt visticamāk, ka meži starp ligzdu un plānoto dolomīta izstrādi kalpos kā prettrokšņa barjera. Ornitoloģijas eksperts norādījis, ka pašreiz nenocirstos mežus tuvākajā laikā noteikti neizcirtīs (vismaz lielu daļu no tiem), jo tie vēl nav sasnieguši ciršanas vecumu, bet pa to laiku, kad tiem pienāks ciršanas vecums, būs bagātīgi saaugušas jaunaudzes patreizējo izcirtumu vietā, kas turpinās funkcionēt kā prettrokšņu barjera;
- 2.9.6. Tāpat Ornitoloģijas eksperta vērtējumā nebūtiska visticamāk būs Atradnes izstrādes ietekme uz šīs sugas barošanās apstākļiem plānotās Atradnes perifērijā, jo barošanās vietas netiek tieši pārveidotas vai citādi ietekmētas, kā arī tās neietekmēs antropogēna traucējuma intensitātes pieaugums, jo plānotā darbība, ņemot vērā salīdzinoši nelielos tās apjomus, būtiski nepalielinās esošo antropogēnā traucējuma intensitāti reģionā (Ornitoloģijas eksperta atzinums pievienots Ziņojuma 16. pielikumā).

- 2.10. Viedokli par dolomīta izstrādes ietekmi uz Tosmares ezera un Grīzupītes zivju resursiem 2015. gada 30. maija atzinumā sniedzis arī sertificēts zivju eksperts J. Birzaks (sertifikāts Nr.056, izsniegts 11.03.2014. grupās *zivis* un *tekoši saldūdeņi*) (turpmāk Zivju eksperts). Atzinumā norādīts, ka Tosmares ezerā konstatētas 10 zivju sugas, Grīzupītē – 5 sugas. Grīzupītes ihtiofaunas sastāvu faktiski nosaka Tosmares ezers, kurā sastopamas lielākā daļa no sugām, kas konstatētas Grīzupītē, tostarp konstatēta īpaši aizsargājama zivju suga spidiļķis *Rhodeus amarus*. Saskaņā ar Zivju eksperta norādīto konkrētās zivju sugas aizsardzības stāvoklis Latvijā atzīts par labvēlīgu.

3. Paredzētās darbības iespējamā ietekme, ar to saistītie apstākļi un Paredzētās darbības risinājumi (ietekmes mazināšanai):

- 3.1. Kā tas secināts jau iepriekš, Atradnes izstrāde ir saistīta ar ūdens atsūkņēšanu un apkārtnes hidroloģiskā režīma izmaiņām. Lai novērtētu sagaidāmo depresijas piltuvi un tās izplatības izmērus pie maksimālā pazeminājuma karjerā tā izstrādes beigu periodā un noteiktu, kā pazeminājums karjerā ietekmēs ūdens līmeni Tosmares ezerā, hidroģeoloģiskos aprēķinus un hidroģeoloģisko modelēšanu veicis ģeologs O. Aleksāns. Savukārt, lai novērtētu Paredzētās darbības iespējamo ietekmi uz īpaši aizsargājamām dabas vērtībām, to kvalitāti un turpmākās aizsardzības iespējas, ņemot vērā hidroģeoloģiskā novērtējuma rezultātus, Ziņojuma izstrādes gaitā atzinumus snieguši vairāki sugu un biotopu eksperti (konstatētas dabas vērtības uzskaitītas šī Biroja atzinuma 2. nodaļā *Informācija par iespējami ietekmējamām dabas vērtībām*). Ziņojuma pilnveidošanas un pārstrādes procesā ir tikuši izvērtēti dažādi risinājumi Paredzētās darbības ietekmju mazināšanai un novēršanai.
- 3.2. Hidroģeoloģiskās modelēšanas rezultāti rāda, ka, veicot ūdens līmeņa pazemināšanu karjerā līdz 7 m z.j.l. Žagares ūdens horizontā plašā teritorijā veidosies depresijas piltuve, kuras A mala var sasniegt arī Tosmares ezeru, veidojot zem tā esošajā ūdens horizontā 1 – 1,5 m lielu pazeminājumu. O. Aleksāna vērtējumā karjera darbības laikā būtiskas izmaiņas ezerā nav gaidāmas, – nedaudz mainīsies ūdens plūsma caur ezera pamatni, kas karjera gada darbības laikā rezultātā samazinās ezera līmeni par 2,5 cm; šis lielums atbilst aprēķinātajiem pazemes ūdens bilances rādītājiem, ka pirms karjera darbības uzsākšanas ezerā caur apakšu ieplūst 369 m³/d ūdens un izplūst 96 m³/d, tad pēc karjera ierīkošanas šie rādītāji attiecīgi būs 58 m³/d un 304 m³/d. Hidroģeologa vērtējumā nelielās 3 – 3,5 cm prognozētās summārās līmeņa izmaiņas gada laikā ir nenozīmīgs lielums, kas ir ievērojami mazāks par sezonālo līmeņa svārstību amplitūdu Tosmares ezerā. Prognozēts, ka nebūtiski (69 m³/d) samazināsies kopējais ūdens apjoms, kas nomainās ezerā diennakts laikā, tomēr kopējā ezera hidroloģiskā aina būtiski nemainīsies, jo tas ūdens daudzums, kas ezerā nenonāks ar pazemes plūsmu, bet tiks pārtverts ar karjeru, vēlāk ezerā tik un tā atgriezīsies caur drenāžu un virszemes noteci, kurā tiks iepludināts no karjera atsūkņētais ūdens.
- 3.3. Viedokli par novērtējuma ietvaros veiktajiem hidroģeoloģiskajiem aprēķiniem un modelēšanu divreiz sniedzis arī Biroja piesaistītais ģeoloģijas eksperts. Eksperts savā slēdzienā norādījis uz hidroģeoloģisko aprēķinu un modelēšanas nepilnībām, kā arī vērsis uzmanību uz Ziņojumā lietoto terminu neprecizitātēm un citiem Ziņojuma trūkumiem, taču kopumā izteicis konstatējumu, ka visticamāk Paredzētā darbība radīs nebūtiskas ietekmes uz Tosmares ezera ūdens bilanci, kā arī pozitīvi vērtējis papildinātajā Ziņojumā veiktos labojumus.
- 3.4. Sugu un biotopu eksperti ir snieguši atšķirīgu vērtējumu par Paredzētās darbības rezultātā sagaidāmajām hidroģeoloģiskajām izmaiņām un to ietekmi uz Dabas lieguma teritoriju un tajā esošiem īpaši aizsargājamiem biotopiem. Saldūdens biotopu eksperts galvenokārt izteicis vērtējumu par iespējamām ezera ūdens bilances izmaiņām, savukārt Saldūdens biotopu eksperte sniegusi plašāku apstākļu izvērtējumu kontekstā ar iespējamām ietekmēm uz ezerā esošā biotopa ekoloģiskās kvalitātes nodrošināšanu.

- 3.5. Saldūdens biotopu eksperta ieskatā daļa no ezerā novadāmajiem ūdeņiem iztvaikos ezera krastā esošajos niedrājos, nesasniedzot ezera ūdens atklāto virsmu, turklāt tā kā Paredzētās darbības ietekmētajā teritorijā paredzama ūdens depresijas piltuves veidošanās, tad prognozējama ezera ūdens līmeņa samazināšanās, kas varētu radīt būtisku ietekmi uz tā ekosistēmu un turpmākā Dabas lieguma vērtību saglabāšanu. Kā iespējamo risinājumu Saldūdens biotopu eksperts rekomendējis jauna grāvja izrakšanu Dabas lieguma teritorijā, kas nodrošinātu atsūknēto novadūdeņu ievadīšanu tieši atklātajās ezera platībās, tādējādi novēršot situāciju, kad ezerā novadītie ūdeņi iztvaikotu ezera krastā esošajos niedrājos, nesasniedzot ezeru. Tomēr Ziņojuma izvērtējuma gaitā konkrētā iecere atzīta par normatīviem aktiem neatbilstošu un nepārdomātu risinājumu. Uz šāda risinājuma nepamatotību norādījusi arī Saldūdens biotopu eksperte, kas kategoriski noraidījusi plānoto risinājumu, skaidrojot, ka gadījumā, ja nepietiekami attīrīti novadūdeņi tiktu ievadīti ezera atklātajās ūdens platībās, pazeminātos ūdens ekoloģiskā kvalitāte suspendēto vielu koncentrācijas pieauguma dēļ, līdz ar to šāds risinājums radītu būtisku negatīvo ietekmi uz īpaši aizsargājamām dabas vērtībām rašanās risku. Arī Saldūdens biotopu eksperte (tāpat kā Saldūdens biotopu eksperts) vērsusi uzmanību, ka ezera aizsardzībai būtisks faktors ir esošā hidroloģiskā līmeņa nemainība, nepieļaujot tā būtisku pazeminājumu, tajā pat laikā ekspertes vērtējumā, ņemot vērā ezera hidroloģisko saistību ar apkārtnes ūdensobjektiem, būtiska ezera ūdens līmeņa samazināšanās nav prognozējama.
- 3.6. Attiecībā uz iespējamām hidroģeoloģiskā režīma izmaiņām Dabas lieguma teritorijā vairāki Ziņojuma izstrādē iesaistītie eksperti norādījuši, ka galvenā loma Tosmares ezera ūdens līmeņa uzturēšanā ir notecei pa Cietokšņa kanālu, kā arī citiem ūdensobjektiem, ar ko ezers ir hidroloģiski saistīts. Lai mazinātu iespējamās ietekmes uz ezera ūdens līmeni, Ierosinātāja paredzējusi pazemes ūdens atsūknēšanu veikt tikai 3-5 mēnešus gadā, līdz ar to pārējā gada laikā pazemes ūdens līmenis atjaunosies. Saskaņā ar veikto novērtējumu šāds risinājums pilnībā izslēdz depresijas piltuves iespējamo ietekmi uz ezeru, tai skaitā ir izslēgta ūdens lejupejošā filtrācija no ezera, ko varētu rosināt pjezometriskā spiediena kritums Žagares ūdens horizontā, jo ezers un tam piegulošās platībās šajā gadījumā ir ārpus depresijas piltuves zonas. Birojs pievienojas Ziņojumā izteiktajam viedoklim, ka Grīzupītei visticamāk nav noteicošā loma ezera hidroloģiskā režīma uzturēšanā un plānotā darbība neizraisīs tik būtiskas Tosmares ezera līmeņa izmaiņas, lai darbību aizliegta, turklāt kā norādīts Ziņojumā, hidroģeoloģiskos aprēķinos vērtēts nelabvēlīgākais ietekmju scenārijs un Paredzētās darbības īstenošanai paredzēts piemērot ietekmi mazinošus pasākumus. Tomēr Birojs piekrīt arī sugu un biotopu ekspertu vērtējumiem, ka ezera apkārtnes hidroģeoloģiskā stāvokļa izmaiņas ir cieši saistītas ar īpaši aizsargājamo biotopu pastāvēšanu un var būt kritiskas Dabas lieguma aizsardzības nodrošināšanā, līdz ar to, lai pārliecinātos par Paredzētās darbības ietekmes nebūtiskumu un nodrošinātu Paredzētās darbības izraisītās ietekmes savlaicīgu kontrolēšanu un, nepieciešamības gadījumā - ietekmju novēršanu par vispiemērotāko instrumentu ietekmju uzraudzībai uzskatāma atbilstošas monitoringa sistēmas izveidošana, uz ko savās atsauksmēs par Ziņojumu norādījusi arī DAP.
- 3.7. Lai nodrošinātu biotopa kvalitātes nepasliktināšanos un novērstu ūdens piesārņojumu ar suspendētajām daļiņām, Saldūdens biotopu eksperte izvirzījusi vairākus nosacījumus, tajā skaitā norādot, ka jāsaglabā novadāmo ūdeņu filtrēšanās cauri ezera niedrājiem un tieša nenonākšana ezera atklātajā daļā, kā arī nav pieļaujama ūdeņu tieša atsūknēšana no ieguves vietas bez papildus pasākumiem suspendēto vielu atdalīšanai no notekūdeņiem. Saldūdens biotopu eksperte sniegusi vērtējumu, ka maksimāli pieļaujamo suspendēto vielu koncentrāciju novadāmos ūdeņos aprēķina tā, lai veģetācijas sezonas vidējā suspendēto vielu koncentrācija Tosmares ezerā nepārsniegtu 2,1 mg/l. Saldūdens biotopu eksperte norādījusi, ka, ievērojot atbilstošu tehnoloģiju, ir iespējams būtiski samazināt suspendēto vielu koncentrāciju novadāmajos ūdeņos un negatīvo ietekmi novērst. Piemēram,

rekomendēts novadāmo ūdeņu filtrēšanu lietot kopā ar ūdeņu atsūkņēšanas metodēm, kuras nerada lielu suspendēto vielu emisiju, un nosēdbaseiniem.

- 3.8. Birojs, vērtējot vienu no būtiskākajiem Ziņojumā paredzētajiem pasākumiem ezera ūdens ekoloģiskās kvalitātes aizsardzības nodrošināšanai un līdz ar to Dabas lieguma dabas vērtību pastāvēšanai, proti, Ziņojumā paredzēto nosēddīķu izveidi, saglabā bažas, ka aptuveni 5000-7000 m³ tilpuma nosēdbaseini var arī atsevišķos laika posmos nespēt nodrošināt atbilstīgu nostādināšanu. Ņemot vērā ūdens pieplūdes apjomu, kas prognozēts ieguvei 1. kāples dziļumā (~ 19 000 m³/dnn), ūdens pilnīga apmaiņa šādā 5000 m³ dīķī notiktu ~3,4 reizes diennaktī, turklāt, kā norādīts Ziņojumā, nav izslēdzams arī lielāks pieplūstošo ūdeņu apjoms kā aprēķinātais (par to varētu liecināt arī Ziņojumā norādītais augstais Žagares horizonta ūdensvadāmības un dolomītu filtrācijas koeficients, kas norāda uz dolomītu paaugstināto plaisainību un kavernoitāti). Atbilstoši Ziņojumā norādītajam gadījumā, ja tiks konstatēta liela ūdens pieplūde, kas pārsniedz prognozēto, 2. kāples izstrādei tiks veikta daļēja ūdens pazemināšana un derīgā izrakteņa ieguve notiks virs un zem ūdens līmeņa. Šajā kontekstā Birojs norāda, ka, lai novērstu neattīrīta ūdens novadīšanu ezerā risku palielināta ūdens apjoma atsūkņēšanas gadījumā, nepieciešams nodrošināt novadītā ūdens uzskaiti jau pirmās kāples izstrādes laikā un, tikai izvērtējot monitoringa rezultātus, lemt par tālāku darbības pieļaujamību 2. kārtā.
- 3.9. Saskaņā ar Ziņojumu Darbības vietā paredzēts ierīkot nosēddīķu kaskādi ar dolomīta šķembu filtriem un pārgāznēm starp tiem un apsvērts, ka tad, ja tiktu konstatēts paaugstināts suspendēto vielu daudzums novadāmajā ūdenī, iespējams īstenot papildus pasākumus, piemēram – pagaidu lokālās attīrīšanas sistēmas izbūvi atsūkņētā ūdens izplūdes vietā virszemes ūdenstecē vai kādā no nosēddīķiem. Biroja ieskatā nepieciešamības gadījumā būtu iespējama arī papildus nosēdbaseina ierīkošana. Tomēr Ierosinātajai ar vislielāko rūpību ir jāpieiet šī ietekmes aspekta risināšanai, tostarp derīgo izrakteņu ieguves projektā jāprojektē un aprēķinos jāpamato gan atbilstīga nostādināšanas dīķu platība un tilpums, gan konfigurācija, kas plānotajā caurplūdē var nodrošināt caurplūdes (straumes) ātruma samazināšanu, kā arī jānodrošina atbilstošu filtra materiāla un veida (paredzēti šķembu filtri) ieprojektēšana un izveide. Vērtējot ietekmi uz Tosmares ezera ūdens kvalitāti, Birojs ņem vērā, ka attālums no novadīšanas vietas līdz ietekai ir ~ 850 m, kas ir salīdzinoši liels attālums un suspendēto vielu izgulsnēšanās (ja tādas nonāktu novadgrāvī) ir ticama (maz varbūtīgas ir arī Tosmares ezera ūdens temperatūras būtiskas izmaiņas). Tomēr tas nenozīmē, ka varētu būt pieļaujama nenostādināta vai nepietiekami nostādināta ūdens novadīšana Grīzupītē, īpaši ņemot vērā Tosmares ezerā esošā biotopa jutīgumu pret piesārņojumu. Ierosinātajai ir jānodrošina sistemātiska un efektīva ūdens nostādināšana, arī uzsākot Paredzēto darbību.
- 3.10. Attiecībā uz Paredzētās darbības iespējamo ietekmi uz biotopiem pie ietekas Dabas lieguma teritorijā Sugu un biotopu eksperts norādījis, ka no Grīzupītes novadītais ūdens daudzums, iespējams, nenonāks līdz Tosmares ezeram, tādējādi pie Grīzupītes ietekas ezerā varētu notikt apkārtnē esošo zālāju pārpurvošanās. Vienlaikus eksperts norādījis, ka šajā teritorijā (niedrājos) novērtējuma laikā nav identificēti īpaši aizsargājami biotopi. Tādi nav norādīti arī DAP dabas datu pārvaldības sistēmā "*Ozols*". Divi biotopa *6450 Palieņu zālāji* poligoni atbilstoši dabas datu pārvaldības sistēmai "*Ozols*" piekļaujas Grīzupītes kreisajam krastam (viens no tiem atrodas netālu no Grīzupītes ietekas ezerā). Sugu un biotopu ekspertes A.Bojāres 2015. gada 11. maija atzinuma papildinājumā, ko eksperte sniegusi 2017. gada 31. janvārī, norādīts, ka nav sagaidāma būtiska Paredzētās darbības ietekme uz minētajiem biotopiem, proti, saskaņā ar Sugu un biotopu ekspertes vērtējumu ūdens līmeņa svārstības neradīs ietekmi uz Dabas lieguma teritorijā esošajiem sauszemes aizsargājamiem biotopiem un augu sugām, jo Dabas liegumā sastopamie sauszemes aizsargājamie biotopi un augi ir piemērojušies sezonālām hidroloģiskā režīma izmaiņām. Tāpat Sugu un biotopu eksperte skaidrojusi, ka būtiska ietekme uz īpaši aizsargājamo biotopu *7230 Kaļķains zāļu purvs ar*

dižo aslapi būtu prognozējama, ja ūdens svārstības ilglaicīgi vienā vai otrā virzienā (samazinātos vai paceltos) pārsniegtu 25 cm un vairāk. Īpaši negatīva ietekme ir līmeņa ilglaicīgai paaugstināšanai, kas var novest pie dižās aslapes *Cladium mariscus* dzinumu atmiršanas, bet ezera līmeņa paaugstināšana pēc veiktajiem aprēķiniem netiek prognozēta. Līdz ar to Sugu un biotopu eksperte norādījusi, ka Paredzētā darbība kopumā būtiski neietekmēs Dabas lieguma dabas vērtības, tajā skaitā molīniju pļavu biotopu un kaļķainu purvu biotopu ar dižo aslapi.

- 3.11. Attiecībā uz Paredzētas darbības ietekmi uz Grīzupītes ekosistēmu, kas saistīta ar upes caurplūduma palielināšanos, organisko vielu un barības vielu ūdenī samazināšanos, Ziņojumā novērtēts, ka ievērojot nostādīnāšanas režīmu un, veicot regulāru novērošanu, negatīvo ietekmi iespējams novērst. Palielinoties upes caurplūdumam, iespējama arī pozitīva ietekme uz upes ekosistēmu. Vienlaikus norādāms, ka Sugu un biotopu eksperti Grīzupītē īpaši aizsargājamas dabas vērtības nav konstatējuši. Tāpat Ziņojumā norādīts, ka Grīzupītē pašlaik ir vismaz pieci ūdens plūsmu kavējoši bebru aizsprosti, līdz ar to konstatēts, ka bebru ietekmes zonās iespējama applūšana. Ņemot vērā prognozēto Grīzupītes vasaras pusgada vidējā caurplūduma pieaugumu no 0,1 m³/s uz 0,32 m³/s (saskaņā ar Ziņojumu ūdens līmeņa izmaiņas upē caurmērā nepārsniegs 10 cm (maksimāli 19 cm)) un nodrošinot Grīzupītes spēju novadīt atsūknēto ūdeni (veicot upes gultnes tīrīšanu), šādu ietekmi iespējams novērst, līdz ar to Ziņojumā novērtēts, ka plūdu draudi apkārtējās teritorijās netiek prognozēti.
- 3.12. Saistībā ar noteces palielinājumu Saldūdens biotopu eksperte vērsusi uzmanību, ka iespējama Grīzupītes gultnes izveidošanās niedrājā un novirzīšanās uz ezera atklāto akvatoriju. Līdz ar to Saldūdens biotopu eksperte norādījusi, ka nepieciešami ikgadēji Grīzupītes gultnes ezera niedrājos novērojumi un šīs informācijas fiksēšana. Izveidojoties situācijai, kurā Grīzupītes gultne sasniedz ezera atklāto akvatoriju un upītes ūdens vairs neizplūst niedrājos, ir jāveic aprēķins, lai noteiktu maksimāli pieļaujamo suspendēto vielu koncentrāciju novadāmos ūdeņos.
- 3.13. Attiecībā uz suspendēto vielu ietekmi uz zivīm Zivju eksperts norādījis, ka Latvijas upēs vērojama arī dabisku iemeslu izraisīta suspendēto vielu koncentrācijas paaugstināšanās (piemēram, palu laikā) un Latvijas zivju fauna ir tai pielāgojusies. Vienlaikus norādīts, ka karjera ekspluatācijas ietekme uz zivju resursiem novērtēšana būtu iespējama tikai karjera ekspluatācijas laikā, veicot Grīzupītes un Tosmares ezera zivju faunas monitoringu. Monitoringa rezultāti ļautu arī precizēt nepieciešamos pasākumus darbu nelabvēlīgās ietekmes uz zivju resursiem samazināšanai. Zaudējumus zivju resursiem var nodarīt galvenokārt piesārņota vai būtiski atšķirīgas temperatūras un pH līmeņa ūdens novadīšana upē. Jāņem vērā, ka Grīzupīte tikusi antropogēni pārveidota, tā iztaisnota un padziļināta, mainījies tās hidroloģiskais režīms. Zivju eksperts norādījis, ka upe šādā stāvoklī nevar tikt uzskatīta par zivsaimnieciski nozīmīgiem ūdeņiem. Vērtējot konkrēto darbību un plānotos risinājumus, Zivju eksperts sniedzis viedokli, ka tā kā no karjera atsūknētos gruntsūdeņus vispirms paredzēts novadīt savācējdiķī, bet pēc tam nosēddiķos, tad šāds risinājums ūdens kvalitātes pazemināšanās risku samazina. Diķu sistēmā atsūknēto gruntsūdeņu temperatūra pieaugs, tie bagātināsies ar skābekli. Plānotā daudzuma ūdens novadīšana Grīzupītē palielinās tās caurtecī, kas vērtējams kā zivīm labvēlīgs faktors. Tāpat Zivju eksperts norādījis, ka pieaugs arī Tosmares ezera caurtece, kas arī jāvērtē kā zivīm labvēlīgs faktors. Zivju eksperts izvirzījis nosacījumus Paredzētās darbības ietekmes mazināšanai un novēršanai, kas paredz nodrošināt plānoto atsūknētā pazemes ūdens nostādīnāšanu nosēddiķos un maksimālu piesārņojuma novēršanas nodrošināšanu atbilstoši Ziņojumā paredzētajam. Kopumā atzinumā secināts, ka normatīvajiem aktiem atbilstoša Atradnes ekspluatācija, visticamāk neatstās vērā ņemamu negatīvu ietekmi uz Grīzupītes un Tosmares ezera zivju faunas daudzveidību un īpaši aizsargājamo zivju sugu. Atzinums pievienots 15. pielikumā.

3.14. Saskaņā ar DAP uzturēto dabas datu pārvaldības sistēmu "Ozols" arī nelielā daļā Īpašuma (tā DR stūrī, aptuveni 0,25 ha lielā platībā) un tā tiešā tuvumā (ārpus Dabas lieguma teritorijas) atrodas vairāki nelieli īpaši aizsargājami biotopu 6410 *Mitri zālāji periodiski izzūstošās augsnēs* un 6270* *Sugām bagātas ganības un ganītas pļavas* poligoni. Birojs secina, ka Ziņojumā Īpašuma tuvumā nav identificēta šādu īpaši aizsargājamo biotopu eksistence. Birojs pieļauj, ka, iespējams, Sugu un biotopu ekspertes konkrētos biotopos nav identificējušas to relatīvi nelielās platības dēļ un konkrētie biotopi datu pārvaldības sistēmā "Ozols" reģistrēti hronoloģiski vēlāk nekā atzinumus sniegušas Sugu un biotopu ekspertes. Ziņojumā norādīts, ka pašlaik platības ap Atradni veido pārmitras un nosusinātas platības un prognozēts, ka Atradnes darbības laikā, veidojoties depresijas piltuvei Žagares ūdens horizontā, nebūtiska depresijas piltuve veidosies arī gruntsūdens horizontā, kā rezultātā Atradnei tieši piegulošās teritorijas tiks intensīvāk nosusinātas, vietām atjaunojot meliorācijas sistēmas darbību. Nosusināšanas rezultātā uzlabosies skābekļa apgāde, kas veicinās augsnē esošo organisko vielu mineralizēšanos, kuras savukārt kļūst augiem izmantojamas. Izvērtējot situāciju, Birojs vērš uzmanību, ka hidroloģiskā režīma izmaiņu rezultātā potenciāli iespējama ietekme arī uz konkrētajiem Atradnes tuvumā esošajiem īpaši aizsargājamiem biotopiem un to kvalitāti, turklāt atbilstoši Ziņojumā iekļautajai shēmai *Situācijas plāns* (Ziņojuma 2. attēls, 43.lpp), īpaši aizsargājamā biotopa 6410 *Mitri zālāji periodiski izzūstošās augsnēs* platībā vai tā tiešā tuvumā tiek plānots izveidot nosēddīķu sistēmu. Šādu konstatējumu veikusi arī DAP, norādot, ka prognozējama nelabvēlīga ietekme uz īpaši aizsargājamiem biotopiem, īpaši Atradnes izstrādes beigu posmā, kad depresijas piltuve, iespējams, veidosies arī gruntsūdens horizontā. Vienlaikus Ziņojumā norādīts, ka gruntsūdens horizontu Atradnes izmantošana ietekmē lokāli tam piegulošajās teritorijās, pamatojoties uz datiem par citviet veiktu pazemes ūdens monitoringu, kvartāra nogulumos ietekmes parasti nepārsniedz 200 m - 300 m rādiusu. Ņemot vērā, ka īpaši aizsargājamo biotopu platības ir nelielas un tās atrodas līdz 250 – 300 m attālumā no plānotā karjera teritorijas (nelielā platībā arī Īpašuma DR stūrī), ārpus Dabas lieguma teritorijas, Birojs neuzskata, ka darbība būtu aizliedzama, taču nolūkā iespēju robežās nodrošināt konkrēto īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzību un, lai izvēlētos iespējami optimālākos projekta risinājumus, tajā skaitā segkārtas vaļņa un ūdens nostādināšanas iekārtu izvietošana kontekstā, pirms Paredzētās darbības realizācijas, derīgo izrakteņu ieguves projekta izstrādes laikā atkārtoti jāpieaicina sugu un biotopu eksperts ar atbilstošu sertifikāciju.

4. Ietekmju novērtējums uz Dabas liegumu, tā ekoloģiskajām funkcijām un integritāti:

- 4.1. Ņemot vērā ĪADT likuma 43. panta un Noteikumu Nr. 300 prasības, ir veikts Paredzētās darbības ietekmes uz Dabas liegumu novērtējums un izstrādāti risinājumi negatīvas ietekmes novēršanai un mazināšanai. Ievērojot konkrētās Paredzētās darbības veidu un tās plānoto realizācijas vietu, secināts, ka Paredzētajai darbībai nebūs kaitīgas ietekmes uz attiecīgās teritorijas viengabalainību. Lai gan ir sagaidāms, ka Paredzētajai darbībai būs lokāla ietekme, tā nav novērtēta kā tāda, kas nebūtu pieļaujama un savietojama ar teritorijas aizsardzības mērķiem un negatīvi ietekmētu tās ekoloģiskās funkcijas. Šādi secinājumi sniegti, pamatojoties uz hidroģeoloģisko aprēķinu rezultātiem un sugu un biotopu ekspertu atzinumiem.
- 4.2. No Paredzētās darbības specifikas izriet, ka galvenā ietekme uz Dabas lieguma teritoriju saistīta ar iespējamām hidroģeoloģiskā režīma izmaiņām. Plānotās ūdens atsūkņēšanas, novadīšanas un depresijas piltuves veidošanās kontekstā ir sniegts vērtējums uz ietekmes areālā esošajām dabas vērtībām, sniedzot argumentus un pamatojumu secinājumiem, kādu iespaidu Paredzētā darbība atstās uz tiem konkrētajiem apstākļiem, kas katrai no dabas vērtībām definēti kā būtiski. Šādā griezumā nonākts pie secinājuma, ka nav sagaidāma traucējumu ietekme, īpaši saistībā ar hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņām,

kas varētu negatīvi ietekmēt un izmainīt īpaši aizsargāmo biotopu vai sugu dzīvotņu kvalitāti Dabas liegumā (to raksturīgās struktūras un funkcijas), izsaukt izmaiņas likumsakarībās un mijiedarbībās, kuras nosaka konkrētās *Natura 2000* teritorijas struktūras un funkcijas. Saskaņā ar Ziņojumu:

- 4.2.1. Paredzētās darbības ietekmi ir vērtējuši vairāki sugu un biotopu eksperti, izsverot ietekmes veidu un raksturu, ar Paredzētās darbības realizāciju sagaidāmās ietekmes būtiskumu. No *Natura 2000* novērtējuma rezultāta izriet, ka, īstenojot Paredzēto darbību un ar to saistītos pasākumus, tajā skaitā iegūtā materiāla transportēšana, neatstās negatīvu ietekmi uz Dabas liegumā konstatētajiem Latvijas un ES īpaši aizsargāmajiem saldūdens un sauszemes biotopiem un īpaši aizsargāmajām sugām. Veicot derīgo izrakteņu ieguvu paredzētajā platībā un attālumā no Dabas lieguma robežas, netiks radīts apdraudējums dabas vērtībām ĪADT, netiks nelabvēlīgi ietekmēti tās aizsardzības mērķi.
- 4.2.2. Novērtējuma ietvaros Izstrādātāja ir ņēmusi vērā Biroja viedokli un sugu un biotopu ekspertes norādījumus attiecībā uz sākotnēji plānotajiem Paredzētās darbības risinājumiem un izstrādājusi pasākumus Paredzētās darbības ietekmes uz īpaši aizsargājamā biotopa *3140 Ezeri ar mieturaugu augāju* samazināšanai, tādējādi ir rasti risinājumi negatīvo ietekmju uz Dabas lieguma ekoloģiskajām funkcijām samazināšanai un novēršanai.
- 4.2.3. Nav secināts, ka Paredzētā darbība Dabas lieguma teritorijā izraisīs ilgstošas izmaiņas gaisa kvalitātē vai trokšņa līmenī. Paredzams, ka Paredzētajā darbībā pielietotā tehnika radīs īslaicīgu, 3 – 5 mēnešu garumā, gaisa piesārņojumu un troksni. Traucējumu mazināšanai plānots īstenot vairākus ietekmi mazinošus pasākumus.
- 4.3. Novērtējumā ir ņemta vērā Paredzētās darbības un citu ietekmes faktoru kumulatīvā ietekme, ievērtētas līdzšinējās ietekmes, saskaņotība, saistība starp biotopu ekoloģiskajām struktūrām, to jutīgums (biotopu izturība/noturīgums pret pārmaiņām), iespējamā fragmentācija ar Paredzētās darbības realizāciju, biotopu spēja attīstīties, Paredzētās darbības ietekme uz šo spēju un potenciālu sasniegt Dabas lieguma aizsardzības mērķus.
- 4.4. Tā kā Paredzētās darbības vieta atrodas ārpus Dabas lieguma teritorijas, tad Ziņojumā novērtēts, ka ar Paredzēto darbību netiks radītas nozīmīgas pārmaiņas, kas var izsaukt Dabas liegumā esošo biotopu izolētību (nošķirtību) no citiem tāda paša veida biotopiem, biotopu fragmentācija nepalielināsies.
- 4.5. Pamatojoties uz ĪADT likuma 43. pantu, Paredzētās darbības ietekmei nav nepieciešams noteikt kompensējošos pasākumus, jo, saskaņā ar Paredzētās darbības ietekmes novērtēšanas rezultātiem, - ar nosacījumu, ka tiek realizēti ietekmes novēršanas un mazināšanas pasākumi, - nelabvēlīga ietekme uz *Natura 2000* teritoriju, tās ekoloģiskajām funkcijām un integritāti, nav sagaidāma. Nav konstatējams, ka Paredzētā darbība būtu pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem.

5. Ar Paredzēto darbību saistītā ietekme gaisa un trokšņa aspektā, kā arī ietekme uz tuvāko viensētu ūdensapgādi:

- 5.1. Lai gan *Natura 2000* vērtējums ir procedūra, kuras mērķis ir novērtēt ietekmi uz dabas vidi, tomēr konkrētajā gadījumā, ņemot vērā, ka Atradnes tiešā tuvumā (~ 100m attālumā) atrodas vairākas viensētas ("*Kalna Luteri*", "*Kļaviņas*"), Birojs šī atzinuma ietvaros uzskata par nepieciešamu akcentēt problēmas saistībā ar gaisa un trokšņa piesārņojumu, kā arī tuvāko viensētu ūdensapgādes problēmām.
- 5.2. Paredzētās darbības ietvaros ir plānota derīgo izrakteņu ieguve, kas saistīta gan ar karjera tehnikas lietojumu, gan derīgā materiāla irdināšanu, apstrādi (drupināšanu, sijāšanu),

transportēšanu. Derīgo izrakteņu ieguve un ar to saistītās darbības rada troksni, kas var būt traucējošs un ietekmju ziņā kļūt būtisks un nozīmīgs. Novērtējot Darbības vietu un tās izvietojumu attiecībā pret tuvumā esošajiem objektiem, kas ir jutīgi pret derīgo izrakteņu ieguves un saistīto darbību troksni, secināts, ka vistuvāk paredzētās Darbības vietai – ~ 100m attālumā atrodas viensēta “*Kalna Luteri*”, ~ 0,2 km uz D – viensēta “*Kļaviņas*”; 0,6 km uz D-DR viensēta “*Ainavas*”, 0,8 km uz DR – “*Janiķi*”, 0,5 km uz ZR – “*Riekstiņi*” un 0,6 km uz Z-ZA – viensēta “*Tramdaki*”. Troksnis var būt traucējošs ne tikai cilvēkiem, bet arī dzīvniekiem un putniem, un šādas ietekmes par īpaši nozīmīgām un būtiskām var kļūt, ja ietekmes zonā ir īpaši aizsargājamo sugu, tai skaitā putnu koncentrāciju, barošanās, ligzdošanas, atpūtas u.c. vietas (konkrētajā gadījumā nav konstatēts).

- 5.3. Saskaņā ar Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumu Nr.16 “*Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība*” (turpmāk Trokšņa noteikumi Nr.16) 1.pielikuma 1.2.punktu, novērtējot trokšņa rādītājus, ņem vērā, ka dienas ilgums ir 12 stundas, vakara – četras stundas, nakts – astoņas stundas. Diena ir no plkst. 7.00 līdz 19.00, vakars – no plkst. 19.00 līdz 23.00, nakts – no plkst. 23.00 līdz 7.00, bet gads ir uz skaņas emisiju attiecināms meteoroloģisko apstākļu ziņā vidējs gads. Saskaņā ar Ziņojumu ieguves darbus ir paredzēts veikt tikai ~ 3 mēnešus gadā, tikai darba dienās, darba laikā no 7.00 – 19.00. Atbilstoši Trokšņa noteikumu Nr.16 1.pielikuma 1.2. punktam, - Paredzētā darbība plānota tikai periodā, kas kvalificējas kā diena (t.i. – vakara un nakts troksnis ar Paredzēto darbību netiek radīts), kad individuālo (savrupmāju, mazstāvu vai viensētu) dzīvojamo māju apbūves teritorijās trokšņa A-izsvartais ilgtermiņa vidējais skaņas līmenis ($L_{diēna}$) nedrīkst pārsniegt 55 dB(A). Šis aspekts ņemams vērā turpmākajā projekta realizācijā.
- 5.4. Trokšņa izplatības modelēšanai tika izmantota datorprogramma Datukustik CadnaA Version 2017 MR (Licence: UAB “*Kelprojekta*”, Kauņa, Lietuva). Trokšņa aprēķiniem no iekārtām un mehānismiem tika izmantots standarts ISO 9613. Standarti “*NMPB-Routes-96*” un “*XPS 31-133*” tika izmantoti ceļa transporta radītā trokšņa aprēķiniem. IVN Ziņojuma 6. pielikumā pievienotas trokšņa izkliedes kartes diviem scenārijiem - segkārtas noņemšanas laikā un dolomīta izstrādes laikā, kad visi tehniskie līdzekļi vienlaicīgi strādā karjerā. Dolomīta izstrādes scenārijs ietver 3 variantus - iekārtas darbojas Atradnes D daļā – mehānismi strādā DR pozīcijā (sliktākais scenārijs īpašumam “*Kalna Luteri*”); iekārtas darbojas Atradnes D daļā – mehānismi strādā DA pozīcijā (sliktākais scenārijs īpašumam “*Kļaviņas*”); iekārtas darbojas Atradnes Z daļā (sliktākais scenārijs īpašumiem “*Riekstiņi*”, “*Gaisiņi*”, “*Dzelmes*”). Atbilstoši Ziņojuma 2.3.3. nodaļā norādītajam modelēšana veikta, ņemot vērā risinājumu, kas paredz pa plānotā karjera perimetru izveidot 5 m augstu aizsargvalni. Vaļņus paredzēts veidot ieguves darbu sākuma stadijā, izmantojot noņemto augsnes/grunts slāni.
- 5.5. Novērtējuma rezultātā secināts, ka nelabvēlīgākā gadījumā, ja trokšņu avoti atrodas vistuvāk dzīvojamām mājām, trokšņa līmenis pie tuvāko viensētu dzīvojamo ēku fasādes var sasniegt 51-55 dB(A) (ņemot vērā paredzēto prettrokšņu vaļņu izbūvi). Tādējādi Ziņojumā novērtēts, ka nav sagaidāms, ka Paredzētās darbības radītā trokšņa līmeņa izmaiņas un gaisu piesārņojošo vielu emisija varētu radīt normatīvajos aktos cilvēku veselības aizsardzībai noteikto robežvērtību pārsniegumu. Kopumā izvērtējot Ziņojumā iekļauto trokšņa novērtējumu, Birojs ņem vērā, ka Ziņojumā vērtēts nelabvēlīgākais scenārijs trokšņa izplatības aspektā, turklāt plānotie darbi tiks veikti tikai darba dienās, darba laikā, līdz ar to arī trokšņa traucējumi būs tikai vērtētajā laika periodā. Birojs pievieno Izstrādātājas pieņemumam, ka nav paredzama summārā ietekme uz trokšņa līmeni, jo Darbības vietas tuvumā neatrodas objekti ar paaugstinātu vides trokšņa emisiju.
- 5.6. Tomēr izvērtējot plānoto dolomīta ieguves apjomu un trokšņa modelēšanā vērtēto derīgā materiāla transportēšanai nepieciešamo automašīnu skaitu, Birojs konstatē, ka Ziņojumā ir kļūdaini norādīts automašīnu skaits, ar kuru plānots nodrošināt iegūtā materiāla transportēšanu, proti, Ziņojumā norādīts, ka iegūto materiālu transportēs 5 automašīnu reisi

dienā vienā virzienā, taču, ņemot vērā plānoto dolomīta izstrādes apjomu, kas ir 50 000 m³ dolomīta un dolomīta šķembu tilpumu, kas ir aptuveni divreiz lielāks kā sākotnējais materiāls, tad Birojs nonāk pie atšķirīga aprēķina rezultāta attiecībā uz paredzamo transportēšanas intensitāti. Proti, transportējot materiālu visu gadu (aptuveni 250 dienas gadā), lai aizvestu 50 000 m³ dolomīta nepieciešams veikt vismaz 10-15 braucienus no Atradnes vienā virzienā (kopā 20-30 reisi turp – atpakaļ) (pieņemot, ka kravas automašīnu kravnesība ir ~ 20m³), savukārt transportējot apstrādāto materiālu – šķembas, reisu skaits varētu būt vēl lielāks. Turklāt saskaņā ar Ziņojumā norādīto faktiskais reisu skaits un izvedamās produkcijas apjoms būs atkarīgs no pieprasījuma un var būt atšķirīgs no plānotā vidējā. Šādā novērtējumā aprēķināts, ka trokšņa līmenis pie tuvāko viensētu dzīvojamo ēku fasādes var sasniegt 51-55 dB(A), kas sasniedz Trokšņa noteikumos Nr.16 noteikto trokšņa robežvērtību dienas periodam, kas ir 55 dB(A). Ņemot vērā, ka iegūtā materiāla transportēšanas intensitāte būs ievērojami lielāka nekā novērtētā, tad Birojs viennozīmīgi nevar pievienoties apgalvojumam, ka Ziņojumā sniegtais ietekmju novērtējums pilnībā kļiedētu bažas par trokšņa (un iespējams arī gaisa) robežlielumu iespējamiem pārsniegumiem.

- 5.7. Attiecībā uz gaisa piesārņojumu Izstrādātāja norādījusi, ka dolomīta ieguves ietekme uz gaisa kvalitāti vērtēta, salīdzinot ar citu dolomīta karjeru emisijām un to ietekmi uz gaisa kvalitāti. Saskaņā ar Ziņojumu piesārņojošo vielu emisijas apjomi tika aprēķināti no dolomīta drupināšanas un sijāšanas, transportlīdzekļu kustības teritorijā, dolomīta transportēšanas pa pievadceļiem kravas automašīnām braucot no un uz karjeru, iekārtu dzinēju darbības. No iegūtajiem datiem secināms, ka Paredzētās darbības laikā maksimālā uzņēmuma emitēto piesārņojošo vielu koncentrācija tika konstatēta tehnoloģiskā laukuma apkārtnē (karjera teritorijā). Ņemot vērā, ka esošais gaisa piesārņojuma līmenis ir zems, piesārņojošo vielu emisijas apjomi uzņēmuma darbības laikā ir salīdzinoši nelieli, tad sagaidāmās gaisa kvalitātes izmaiņas dzīvojamo māju tuvumā nepārsniegs piesārņojošām vielām noteiktos mērķlielumus un robežlielumus. Iepriekšminētais secinājums izriet no analogiem izmešu aprēķiniem un izplatības modelēšanas rezultātiem līdzīgos apstākļos ar līdzīgiem ieguves risinājumiem un apjomiem (citu karjeru ražošanas apjoms, emisiju apjoms un tā ietekmes uz gaisa kvalitāti apkopota Ziņojuma 4. tabulā). Ziņojumā novērtēts, ka gaisa kvalitātes rādītāju pārsniegumi nav prognozējami un piesārņojošo vielu koncentrācijas nepārsniegs Ministru kabineta 2009. gada 3. novembra noteikumos Nr.1290 *“Noteikumi par gaisa kvalitāti”* noteiktās robežvērtības, tādēļ speciālus pasākumus emisiju gaisā samazināšanai paredzēt nav nepieciešams. Vienlaikus Izstrādātāja norādījusi, ka putekļu ierobežošanas iespējas pastāv, taču to ieviešanas nepieciešamības novērtēšanai, kā arī efektīvākā veida izvēlei būtu mērķtiecīgi pāris reizes gadā sausajā sezonā pie lēniem vēja ātrumiem veikt kontroles mērījumus blakus esošo dzīvojamo māju tuvumā. Tāpat norādīts, ka putekļu emisijas samazināšanai ieteicama ražošanas iecirkņu un transportējamo ceļu laistīšana.
- 5.8. Līdz ar to, ņemot vērā tuvāko viensētu atrašanās vietu attiecību pret Atradni un plānoto izvešanas ceļu, Birojs arī gaisa piesārņojuma aspektā pilnībā nevar pievienoties Ziņojuma autoru secinājumiem, ka gaisa piesārņojuma ietekme uzskatāma par nenozīmīgu. Turklāt norādāms, ka pie lielākas ieguves intensitātes piesārņojuma koncentrācijas var būt arī augstākas, kā arī, plānojot emisiju mazināšanas pasākumu nepieciešamību, jāņem vērā, ka pie noteiktiem apstākļiem putekļu izkliede var tikt vai nu kavēta (bezvējš), vai arī tie pastiprināti tiek emitēti (sausums, stiprs vējš) un daļiņu PM₁₀ koncentrācija var būt būtiski paaugstināta (piesārņojošo vielu izkliede nelabvēlīgos meteoroloģiskos laikapstākļos Ziņojumā nav vērtēta).
- 5.9. Līdz ar to Birojs norāda, ka Ierosinātajai ir jārēķinās ar trokšņa (iespējams arī gaisa) uzraudzības un kur nepieciešams - izplatības mazināšanas pasākumu iespējamo nepieciešamību. Konkrētajā gadījumā (dzīvojamās mājas atrodas tuvu Atradnei) bez

Ziņojumā jau iestrādātajiem pasākumiem kā papildus risinājums varētu būtu nosakāms, piemēram, plānotā aizsargvalņa pagarinājums karjera pievadceļa virzienā, aizsargstādījumu izveide, dzīvojamo ēku prettrokšņa izolācijas pasākumi, kas var nelabvēlīgu ietekmi mazināt. Birojs norāda, ka, ņemot vērā to, ka šis atzinums izdodams par ietekmes uz *Natura 2000* teritoriju novērtējumu, šādi papildus risinājumi būtu ievērtējami un iestrādājami derīgo izrakteņu ieguves projektā. Uzsākot Paredzēto darbību, rekomendējams reprezentatīvos apstākļos un periodā veikt trokšņa mērījumus un, pamatojoties uz to rezultātiem, ja nepieciešams, noteikt piemērotākos risinājumus un to realizācijas vietas. Tāpat Birojs vērš uzmanību, ka Ziņojumā apskatīts tikai tāds risinājums, kas ieguves darbus un derīgā materiāla transportēšanu paredz veikt dienas laikā (atbilstoši Trokšņa noteikumu Nr.16 1.pielikuma 12.punktam periods no plkst.7.00 – 19.00) pie maksimālā ieguves apjoma 50 000 m³ gadā.

- 5.10. Ziņojumā ietekmes vērtētas arī kontekstā ar apkārtnes teritoriju ūdensapgādi. Atradnes depresijas piltuves ietekmes zonā un tās tuvumā atrodas ūdensgūtnes urbumu kopa "*Lauma*", taču atbilstoši norādītajam, konkrētā ūdensgūtnes urbumu kopa hidrauliski nav saistīta ar Žagares svītas dolomītu derīgo slāni, līdz ar to Atradnes izstrādes ietekme uz ūdensgūtni "*Lauma*" nav paredzama. Ziņojumā novērtēts, ka plānotā pazemes ūdens atsūkņēšana dolomīta izstrādei un dolomīta šķembu ražošanai, var ietekmēt vairāku tuvumā esošo apkārtnējo viensētu ("*Kalna Luteri*", "*Kļaviņas*", "*Miķeļi*", "*Riekstiņi*", "*Rokpeļņi*", "*Zeltiņi*", "*Vītoli*", "*Gasiņi*", "*Tramdaki*", "*Dzelmes*") iedzīvotāju ūdensapgādi. Ziņojuma Izstrādātāja novērtējusi, ka atsevišķās viensētās Atradnes izstrādes gaitā grodu akas visticamāk tiks ietekmētas un Ierosinātajam tās ir jāaizstāj ar kompensējošajiem urbumiem, ko Ierosinātāja arī apņēmusies nodrošināt.

IV. Kopsavilkums par Paredzētās darbības ietekmi samazinošajiem un kompensējošajiem pasākumiem:

1. Lai nodrošinātu hidroloģiskā režīma saglabāšanu un ietekmju mazināšanu saistībā ar ūdens līmeņa iespējamām svārstībām un noteces izmaiņām paredzēts atsūkņēšanu veikt 3-5 mēnešus gadā.
2. No Atradnes atsūkņētos pazemes ūdeņus paredzēts novadīt Grīzupītē, pirms tam savācot savācējdiķī un nostādinot nosēddiķos. Plānots veikt atsūkņētā ūdens apjoma uzskaiti.
3. Gadījumā, ja tiks konstatēta liela ūdens pieplūde, kas pārsniedz prognozēto, otrās kāples izstrādei tiks veikta daļēja ūdens pazemināšana un derīgā izrakteņa ieguve notiks virs un zem ūdens līmeņa.
4. Lai nodrošinātu atsūkņējamo ūdeņu attīrīšanu no suspendētajām vielām, paredzēts ūdens savākšanas iebedri veidot ar dziļumu vismaz 2,5 m zem karjera pamatnes, sūkni iebedrē ievietojot intervālā 0,5 – 1 m zem ūdens līmeņa, nodrošināt automātisku terminētu ūdens atsūkņēšanu definējot ūdens līmeņa intervālu, kurā sūknis darbojas. Tāpat plānots ierīkot 3 nosēddiķu kaskādi ar dolomīta šķembu filtriem un pārgāznēm starp tiem.
5. Lai veicinātu smalko daļiņu nogulsņēšanos, izplūdes kanālu starp diķiem paredzēts izbūvēt dziļāku par 50 cm no nosēddiķa borta augšējās malas.
6. Atsūkņētā ūdens apjomu caur Grīzupīti plānots novadīt niedrājā, tādējādi nodrošinot tā pilnīgu attīrīšanos no suspendētajām vielām un ezera ūdens temperatūrai atbilstošas novadāmā ūdens temperatūras sasniegšanu.
7. Plānots veikt regulāru atsūkņējamā ūdens kvalitātes kontroli. Gadījumā, ja Grīzupītē novadāmā ūdens kvalitāte pārsniegtu normatīvajos aktos noteiktos robežlielumus, tad nepieciešama pagaidu lokālās attīrīšanas sistēmas izbūve atsūkņētā ūdens izplūdes vietā virszemes ūdenstecē vai kādā no nosēddiķiem.

8. Paredzēts nodrošināt meliorācijas grāvja un Grīzupītes tīrīšanu no aizaugšanas, bebru dambjiem u.c. šķēršļiem pirms atsūkņēšanas sezonas uzsākšanas. Paredzēts nodrošināt regulāru Grīzupītes un meliorācijas grāvja tīrīšanu un regulāri kontrolēt Grīzupītes izteku niedrājā.
9. Hidroģeoloģisko apstākļu izmaiņu novērtēšanai un uzraudzībai plānots izstrādāt monitoringa programmu un īstenot pazemes ūdens monitoringa novērojumus. Pazemes ūdeņu monitoringa sistēmas izveide nepieciešama dolomīta ieguves karjera pazemes ūdeņu līmeņa izmaiņu ietekmes uz Dabas liegumu kontrolei, kā arī lai savlaicīgi noteiktu un veiktu preventīvos pasākumus karjeram piegulošo viensētu dzeramā ūdens resursu nodrošināšanai.
10. Pazemes ūdeņu monitoringa tīkla izveidei tiek rekomendēts ierīkot 6 urbumu pārus – pieci no kuriem tiktu izvietoti virzienā no Atradnes uz tuvākajām viensētām, bet viens urbumu pāris virzienā uz Tosmares ezeru.
11. Novadāmā ūdens kvalitātes kontrole veicama saskaņā ar izstrādātu un saskaņotu monitoringa programmu, ūdens kvalitāti kontrolējot pie ieplūdes Grīzupītē un Grīzupītes izplūdes niedrājā vietā. Nosakāmais parametrs – suspendētās vielas. Rekomendējamā monitoringa regularitāte – vienu reizi mēnesī pirmos 2 ieguves ciklus, pēc tam, izvērtējot rezultātus, iespējama regularitātes maiņa.
12. Nepieciešami ikgadēji Grīzupītes gultnes ezera niedrājos novērojumi un šīs informācijas fiksēšana.
13. Plānots veikt detalizētu karjera depresijas piltuves ietekmes zonā esošo viensētu apsekošanu, izvērtējot to ūdensgūtnes avotu iespējamo izsīkšanu un paredzot nepieciešamos pasākumus (tajā skaitā kompensējošos), lai nodrošinātu depresijas piltuves zonā esošo māju apgādi ar ūdeni. Ja dolomīta ieguves rezultātā tiek traucēta ūdens apgāde, nepieciešams padziļināt esošās akas vai ierīkot jaunus urbumus.
14. Ap ieguves laukumu plānots izveidot segkārtas aizsargvalni. Darbus paredzēts veikt tikai dienas gaišajā laikā.
15. Saražotā materiāla izvešanas laikā jānodrošina autotransporta kustībai atbilstošs autoceļa stāvoklis, nepieciešamības gadījumā veicot atbilstošus darbus – uzturēšanu, pastiprināšanu, labošanu, ceļa laistīšanu. Putēšanas samazināšanai ieteicama ražošanas iecirkņu mitrināšana.
16. Spridzināšanas darbus plānots veikt tikai dienas gaišajā laikā, atbilstoši izstrādātajam un saskaņotajam projektam.
17. Darbības laikā radītos atkritumus plānots savākt atbilstošos konteineros un nodot licenzētām atkritumus apsaimniekošanas firmām.
18. Pēc Atradnes izstrādes paredzēts veikt rekultivācijas pasākumus atbilstoši saskaņotajam derīgo izrakteņu ieguves vietas rekultivācijas projektam, perspektīvā izveidojot ūdenskrātuvi.

V. Izvērtētā dokumentācija:

1. Valsts vides dienesta Liepājas reģionālās vides pārvaldes (turpmāk – Pārvalde) 2015. gada 7. augusta vēstule Nr.5.5.-05/966 un 2015. gada 7. augusta Paredzētās darbības ietekmes sākotnējais izvērtējums Nr.LI15SI0030 un lietas materiāli.
2. Biroja 2015. gada 21. oktobra Lēmums Nr.2-n “*Par ietekmes uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) novērtējuma procedūras piemērošanu*”.
3. Ierosinātājas 2015. gada 27. oktobra vēstule “*Par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju novērtējuma nosacījumiem*”.

4. Biroja 2015. gada 30. oktobra nosacījumi Paredzētās darbības ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) – dabas liegumu “*Tosmare*” novērtējuma veikšanai.
5. Izstrādātājas 2016. gada 15. augusta vēstule “*Par IVN Tosmare*”, ar kuru Birojā iesniegts sagatavotais novērtējuma ziņojums, paziņojums par novērtējuma ziņojuma sabiedrisko apspriešanu un laikraksta “*Kursas laiks*” kopija ar minēto paziņojumu.
6. Izstrādātājas 2016. gada 26. augusta vēstule “*Par IVN Tosmare*”, ar kuru Birojā iesniegts novērtējuma ziņojuma sabiedriskās apspriešanas protokols par Paredzēto darbību un apziņoto personu saraksts.
7. Privātpersonas 2016. gada 29. augusta iesniegums.
8. Privātpersonas 2016. gada 9. septembra vēstule “*Par IVN Tosmare*”, ar kuru Birojam nosūtīts Grobiņas novada Medzes pagasta iedzīvotāju 2016. gada 5. septembra iesniegums (parakstījuši 24 iedzīvotāji) ar lūgumu noraidīt SIA “*DSG KARJERI*” plānoto dolomīta ieguvu Grobiņas novada Medzes pagasta nekustamajā īpašumā “*Ielejas Luteri*” un Privātpersonas 2016. gada 9. septembra iesniegums par SIA “*DSG KARJERI*” plānoto dolomīta ieguvu Grobiņas novada Medzes pagasta nekustamajā īpašumā “*Ielejas Luteri*”.
9. Ierosinātājas 2016. gada 20. oktobra vēstule “*Par IVN Tosmare*”, ar kuru Birojā iesniegts novērtējuma ziņojums un 2016. gada 26. oktobra elektroniskā pasta vēstule ar paziņojumu par novērtējuma ziņojuma iesniegšanu Birojā.
10. Domes 2016. gada 11. novembra vēstule Nr.2.1.14./1575.
11. DAP 2016. gada 15. novembra vēstule Nr.4.9/67/2016-N-E “*Par ietekmes uz Natura 2000 teritoriju - dabas liegumu “Tosmare” novērtējumu*”.
12. Pārvaldes 2016. gada 17. novembra vēstule Nr.5.5.-20./1475 “*Par precizēto novērtējuma ziņojumu*”.
13. Eksperta 2016. gada 2. decembra slēdziens “*Par dolomīta atradnes “Ielejas Luteri” Grobiņas novada Medzes pagastā izstrādes un rekultivācijas ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) dabas liegumu “Tosmare” novērtējuma ziņojumu*”.
14. Biroja 2016. gada 15. decembra vēstule Nr.3-03/1676 “*Par ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) novērtējuma ziņojumu*” Ierosinātājai un Izstrādātājai, ar kuru Birojs pieprasa sniegt papildinformāciju iesniegtajam novērtējuma ziņojumam.
15. 2017. gada 23. maija vēstule, ar kuru Ierosinātāja iesniedz Birojā izvērtēšanai papildināto Ziņojumu un 2017. gada 24. maija elektroniskā pasta vēstule ar paziņojumu par novērtējuma ziņojuma iesniegšanu Birojā.
16. DAP 2017. gada 6. jūnija vēstule Nr.4.9/34/2017-N-E “*Par ietekmes uz Natura 2000 teritoriju – dabas liegumu “Tosmare” novērtējumu*”.
17. Pārvaldes 2017. gada 7. jūnija vēstule Nr.5.5.-20./893 “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*”.
18. Domes 2017. gada 14. jūnija vēstule Nr.2.1.14./986 “*Par SIA “DSG KARJERI” sagatavoto ziņojumu*”.
19. Eksperta 2017. gada 5. jūnija slēdziens “*Par dolomīta atradnes “Ielejas Luteri” Grobiņas novada Medzes pagastā izstrādes un rekultivācijas ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) dabas liegumu “Tosmare” gala novērtējuma ziņojumu*”.
20. Biroja 2017. gada 30. jūnija lēmums Nr.3-01/714 par Ziņojuma atgriešanu pārstrādāšanai.

21. Izstrādātājas 2018. gada 23. augusta vēstule *“Par pārstrādātā ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējuma iesniegšanu”*, ar kuru Birojā iesniegts pārstrādātais novērtējuma ziņojums un paziņojums par novērtējuma ziņojuma iesniegšanu Birojā.
22. Domes 2018. gada 13. septembra vēstule Nr.2.1.14./1217 *“Par ietekmes uz vidi novērtējumu”* (Birojā saņemta 2018. gada 17. septembrī).
23. DAP 2018. gada 13. septembra vēstule Nr.4.9/4685/2018-N *“Par ietekmes uz Natura 2000 teritoriju - dabas liegumu “Tosmare” novērtējuma ziņojumu”*.

VI. Paredzētās darbības novērtēšanas procesā apkopotie ieinteresēto pušu viedokļi un argumenti (tajā skaitā sabiedriskās apspriešanas rezultāti):

1. Informācija par sabiedrisko apspriešanu:

- 1.1. Paziņojums par Ziņojuma sabiedrisko apspriešanu tika publicēts laikraksta *“Kursas Laiks”* 2016. gada 11. augusta numurā, kā arī Biroja tīmekļvietnē - www.vpvpb.gov.lv, Grobiņas novada tīmekļvietnē - www.grobinasnovads.lv un Ierosinātājas tīmekļvietnē - www.dsgkarjeri.lv. Ar informāciju par Paredzēto darbību varēja iepazīties Grobiņas novada domē Lielā ielā 76, Grobiņā, Grobiņas novadā darba laikā, kā arī Domes un Ierosinātājas tīmekļvietnē.
- 1.2. Sabiedriskās apspriešanas sapulce klātienē notika 2016. gada 23. augustā plkst.17:00 Domes konferenču zālē Lielā ielā 76. Sanāksmē piedalījās 25 interesenti, tajā skaitā Ierosinātājas, Domes pārstāvji, SIA *“Vidrūpe”*, Pārvaldes pārstāvji. Klātesošie tika iepazīstināti ar informāciju par Paredzēto darbību un plānotajiem risinājumiem, kā arī par Darbības vietā novērtētajām dabas vērtībām un plānotajiem ietekmes uz vidi samazinošajiem pasākumiem. Pēc tam klātesošajiem tika dota iespēja uzdot jautājumus. Sabiedriskās apspriešanas sapulces dalībniekus galvenokārt interesēja iespējamie ūdensapgādes risinājumi gadījumā, ja Paredzētā darbības ietekmē apkārtējo viensētu akās pazustu ūdens, kā arī trokšņa pārvaldības jautājumi un derīgā materiāla spridzināšanas ietekme.
- 1.3. Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas laikā Birojā tika saņemtas trīs vēstules ar iedzīvotāju iesniegumiem (2016. gada 29. augusta Privātpersonas iesniegums, 2016. gada 5. septembra kolektīvais privātpersonu 24 personu iesniegums un 2016. gada 9. septembra Privātpersonas iesniegums), kurās ietverts lūgums noraidīt Ierosinātājas plānoto dolomīta ieguvī.
- 1.4. 2016. gada 20. oktobrī Birojā tika iesniegta Ziņojuma precizētā versija, kurā veikti labojumi un papildinājumi pēc sabiedriskās apspriešanas gaitā izteiktajiem viedokļiem un institūciju atsauksmēm.
- 1.5. Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas laikā Birojā tika saņemtas trīs institūciju atsauksmes - Domes 2016. gada 11. novembra vēstule Nr.21.14/1575, DAP 2016. gada 15. novembra vēstule Nr.4.9/67/2016-N-E un Pārvaldes 2016. gada 17. novembra vēstule Nr.5.5.-20./1475 ar priekšlikumiem un ar viedokli par Ziņojumu.
- 1.6. Atbilstoši Noteikumu Nr.300 32. punktam un Novērtējuma likuma 20. panta otrajai un trešajai daļai Birojs ar 2016. gada 15. decembra vēstuli Nr.3-03/1676 pieprasīja sniegt papildinformāciju iesniegtajam novērtējuma ziņojumam.
- 1.7. 2017. gada 23. maijā Birojā tika iesniegta Ziņojuma precizētā versija, kurā veikti labojumi un papildinājumi pēc saņemtajiem viedokļiem un institūciju atsauksmēm. Paziņojums par Ziņojuma precizētās versijas iesniegšanu Birojā tika publicēts Domes tīmekļvietnē - www.grobinasnovads.lv, Izstrādātājas tīmekļa vietnē - www.dsgkarjeri.lv un Biroja

tīmekļvietnē – www.vpvb.gov.lv. Ar precizētā Ziņojuma materiāliem varēja iepazīties arī Izstrādātājas tīmekļvietnē.

- 1.8. Ziņojuma izvērtēšanas gaitā Birojā tika saņemtas trīs atsauksmes - DAP 2017. gada 6. jūnija vēstule Nr.4.9/34/2017-N-E, Pārvaldes 2017. gada 7. jūnija vēstule Nr.5.5.-20./893 un Domes 2017. gada 14. jūnija vēstule Nr.2.1.14./986.
- 1.9. Pamatojoties uz Noteikumu Nr.300 32. punktu, kā arī Novērtējuma likuma 20.panta ceturto daļu, Birojs ar 2017. gada 30. jūnija lēmumu Nr.3-01/714 atgriezta Ziņojumu pārstrādāšanai.
- 1.10. 2018. gada 23. augustā Birojā tika iesniegts aktualizētais novērtējuma Ziņojums. Paziņojums par Ziņojuma iesniegšanu Birojā tika publicēts Domes tīmekļvietnē – www.grobinasnovads.lv, Izstrādātājas tīmekļvietnē – www.dsgkarjeri.lv un Biroja tīmekļvietnē – www.vpvb.gov.lv. Ar Ziņojumu varēja iepazīties Izstrādātājas tīmekļvietnē.
- 1.11. Pārstrādātā Ziņojuma izvērtēšanas gaitā Birojā tika saņemtas divas atsauksmes - DAP 2018. gada 13. septembra vēstule Nr.4.9/4685/2018-N un Domes 2018. gada 13. septembra vēstule Nr.2.1.14./1217.

2. Apkopotie viedokļi

- 2.1. 2015. gada 2. jūlijā (laikā pirms Paredzētajai darbībai tika piemērota *Natura 2000* novērtējuma procedūra), Ierosinātāja ar Īpašumam piegulošo nekustamo īpašumu īpašniekiem parakstījusi saskaņojumus, tādējādi Darbības vietai tuvākās apkārtnes iedzīvotāji apliecinājuši, ka ir informēti par Paredzēto darbību un neiebildst pret derīgo izrakteņu ieguvu Īpašumā. Tomēr, iegūstot detālāku informāciju par plānoto darbību *Natura 2000* izvērtējuma procedūras ietvaros, vairāki iedzīvotāji viedokli ir mainījuši un sabiedriskās apspriešanas laikā izteikuši iebildumus pret Ierosinātājas ieceri. Saistībā ar Paredzēto darbību Iedzīvotājus galvenokārt satraukuši iespējamie ūdensapgādes un trokšņa traucējumi.
- 2.2. Novērtējuma gaitā Pārvalde vairākkārt sniegusi viedokli par precizēto Paredzēto darbību. Sākotnēji 2016. gada 17. novembra vēstulē Nr.5.5.-20./1475 Pārvalde izteikusi viedokli, ka Ziņojumā nav sniegts pamatots vērtējums vairāku jautājumu aspektā, tostarp sugu un biotopu eksperte A.Bojāre nav pamatojusi savu vērtējumu, ka Paredzētā darbība neietekmēs Dabas lieguma dabas vērtības, nav novērtēta Paredzētās darbības ietekme uz Grīzupīti, kā arī Pārvalde norādījusi, ka no Ziņojuma nav skaidri saprotams, vai Ornitoloģijas eksperts ir vērtējis spridzināšanas ietekmi uz īpaši aizsargājamās putna sugas aizsardzību, ņemot vērā netālu esošo mikroliegumu. Pēc papildinātā Ziņojuma izvērtēšanas Pārvaldei nav bijuši ierosinājumi vai komentāri par precizēto Ziņojuma redakciju.
- 2.3. Novērtējuma gaitā viedokli vairākkārt izteikusi arī DAP. Sniedzot vērtējumu pirms Ziņojuma papildinātās versijas izstrādāšanas, DAP norādīja, ka tās ieskatā Ziņojumam pievienotajos ekspertu atzinumos un Ziņojumā trūkst atbilstīgas argumentācijas, - iztrūkst pamatojums secinājumiem par to, ka Paredzētajai darbībai nebūs ietekme uz Dabas lieguma biotopiem un sugu dzīvotnēm. Pēc iepazīšanās ar papildināto Ziņojuma versiju, DAP neizteica būtiskus iebildumus pret aktualizēto Ziņojuma redakciju. Savukārt saistībā ar pārstrādāto Ziņojumu DAP 2018. gada 13. septembra vēstulē Nr.4.9/4685/2018-N paudusi viedokli, ka gadījumā, ja plānotā darbība tiks realizēta, ņemot vērā Ziņojumā ieteiktos ietekmi mazinošos pasākumus, būtiska ietekme uz Dabas lieguma teritoriju visticamāk nav paredzama, vienlaikus DAP norādījusi uz nepieciešamību pastiprināti kontrolēt gruntsūdens līmeņa izmaiņas Paredzētās darbības īstenošanas laikā monitoringa urbūmā uz Dabas lieguma robežas un iegūtos datus savlaicīgi iesniegt DAP.
- 2.4. Ziņojuma izvērtēšanai Birojs papildus pieaicinājis arī ģeoloģijas un hidroģeoloģijas jomas ekspertu, kurš saistībā ar Ziņojumā ietvertu hidroģeoloģiskā režīma modelēšanu un prognozējamām ūdens līmeņa izmaiņām sniedzis virkni aizrādījumu, komentāru un

priekšlikumu. Vienlaikus Biroja pieaicinātais eksperts norādījis, ka kopumā piekrīt galvenajam slēdzienam, ka plānotā darbība atstās nebūtisku ietekmi uz Dabas lieguma teritoriju.

- 2.5. Arī Dome vairākkārt izteikusi viedokli saistībā ar Paredzēto darbību, vēršot uzmanību uz preventīvo pasākumu nepieciešamību pirms tiek uzsākta dolomīta ieguve Īpašuma teritorijā. Saistībā ar pārstrādāto Ziņojumu Dome sniegusi viedokli, ka pozitīvi vērtē Ziņojumā veiktos papildinājumus, īpaši attiecībā uz Atradnes tuvumā esošo viensētu iedzīvotāju nodrošināšanu ar dzeramo ūdeni, vienlaikus Dome atsevišķos aspektos precizējusi Ziņojumā iekļauto informāciju. Kopumā Dome atbalstījusi Ierosinātās iecerēto darbību, ja tiek izpildīti Ziņojumā paredzētie hidroloģiskā režīma izmaiņu radītās ietekmes mazinošie pasākumi.

VII. Nosacījumi, ar kādiem Paredzētā darbība ir īstenojama:

Novērtējis Ziņojumā sniegto informāciju, tostarp sugu un biotopu ekspertu sniegto novērtējumu, DAP, Pārvaldes un Domes viedokļus, kā arī Biroja pieaicinātā eksperta vērtējumu, Birojs secina, ka Ziņojuma Izstrādātāja kopumā ņēmusi vērā institūciju un ekspertu izteiktos iebildumus un ierosinājumus. Ziņojuma ietvaros ir veikta hidroloģisko apstākļu izpēte un modelēšana, balstoties uz ko sugu un biotopu eksperti snieguši Paredzētās darbības ietekmes būtiskuma izvērtējumu uz Dabas liegumā esošajām dabas vērtībām, tā ekoloģiskajām funkcijām un integritāti. Ziņojumā novērtēts, ka prognozētās ūdens līmeņa svārstības neradīs ietekmi arī uz Dabas lieguma teritorijā esošajiem sauszemes aizsargājamiem biotopiem un augu sugām, jo Dabas liegumā sastopamie sauszemes aizsargājамie biotopi un augi ir piemērojušies sezonālām hidroloģiskā režīma izmaiņām, līdz ar to, nodrošinot ūdens kvalitātes nepasliktināšanos Tosmares ezerā, nav sagaidāms, ka Paredzētā darbības rezultātā varētu tikt zaudētas attiecīgajai teritorijai raksturīgās iezīmes un tiktu ietekmēta teritorijas viengabalainība. Attiecībā uz Atradnes apkārtnē esošajiem biotopiem un sugām vērtējumu sniegušas divas sugu un biotopu ekspertes secinot, ka teritorijā nav sastopamas īpaši aizsargājamās dabas vērtības, taču nolūkā atkārtoti pārliecināties par aktuālo situāciju Atradnes tuvumā un pārliecināties, ka Paredzētās darbības rezultātā netiks zaudēti īpaši aizsargājami biotopi Atradnei piegulošajā teritorijā, kur plānots izbūvēt ar Paredzēto darbību saistītus objektus (nosēddīķu sistēmu), Birojs izvirzījis papildus nosacījumu projektēšanas stadijā atkārtoti pieaicināt sugu un biotopu ekspertu ar atbilstošu sertifikāciju.

Pārstrādātajā Ziņojumā izvērtēti atbilstīgāki risinājumi Paredzētās darbības ietekmju mazināšanai un novēršanai, veikta trokšņa modelēšana, kā arī veikti vairāki labojumi un precizējumi. Birojs, izdodot šo atzinumu, nekonstatē tādu apstākļu, kas būtu par pamatu aizliegt Ierosinātās plānoto darbību kopumā, līdz ar to Birojs secina, ka, ņemot vērā visus novērtējuma aspektus, ir iespējams izdot Noteikumu Nr. 300 39. punktā minēto atzinumu, jo ar atzinumu, tostarp vadoties pēc ietekmes novēršanas un piesardzības principiem, ir iespējams noteikt nosacījumus, ar kādiem Paredzētā darbība var būt pieļaujama un tās ietekmes savlaicīgi uzraugāmas un kontrolējamas. Vienlaikus Birojs atzīmē, ka šis atzinums ir izdots *Natura 2000* novērtējuma ietvaros un aptver jautājumus ĪADT likuma 43. panta un Noteikumu Nr. 300 tvērumā. Dome par Paredzēto darbību pieņem akcepta lēmumu saskaņā ar Novērtējuma likuma 22. un 23. pantu, vispusīgi izvērtējot gan dabas aizsardzības aspektus, gan sabiedriskās apspriešanas rezultātus un pašvaldības ilgtspējīgas attīstības jautājumus.

Birojs saskaņā ar Noteikumu Nr. 300 40.14. punktu noteic šādus nosacījumus, ar kādiem Paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama:

- 1. Paredzētās darbības realizācija nedrīkst būtiski un negatīvi ietekmēt Dabas lieguma ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nonākt pretrunā tā izveidošanas un**

aizsardzības mērķiem, tādēļ Ierosinātāja ir atbildīga par Ziņojumā ietverto risinājumu ietekmes novēršanai un samazināšanai īstenošanu, cita starpā negatīvi neietekmējot piegulošās teritorijas.

2. Nepieciešami pasākumi suspendēto vielu veidošanās samazināšanai ieguves procesā. Bez atbilstošas nostādīšanas un attīrīšanas nav pieļaujama ūdeņu tieša novadīšana vidē no ieguves vietas, kurā notiek spridzināšana vai ekskavācija.
3. Regulāri jāapseko Grīzupītes posms, kurā plānots novadīt atsūknētos ūdeņus, un lejtece, jāizvāc bebru aizsprosti un koku sagāzumi, tajā pat laikā jā saglabā novadāmo ūdeņu filtrēšanās cauri Tosmares ezera niedrājam un tieša nenonākšana ezera atklātajā daļā. Nav pieļaujami pasākumi, kuri veicinātu atsūknēto (attīrīto) ūdeņu tiešu novadīšanu ezera atklātajā daļā.
4. Atsūknētā ūdens novadīšana nedrīkst nozīmīgi pasliktināt ūdens kvalitāti saņemtajās ūdenstecēs, tādēļ nav pieļaujama nenostādīnāta ūdens novadīšana ārpus Darbības vietas. Atbilstīgas platības un konfigurācijas nostādīšanas baseinu un nepieciešamo novadgrāvju precīzi parametri aprēķināmi un pamatojami derīgo izrakteņu ieguves projektā.
5. Karjera izstrāde veicama posmsecīgi un pieļaujama tikai tad, ja 1. kāples izstrādes rezultātā netiek konstatētas no prognozētajām atšķirīgas ietekmes, un monitoringa rezultāti neuzrāda negatīvu ietekmi uz īpaši aizsargājamām dabas vērtībām. Monitoringa rezultāti regulāri iesniedzami Pārvaldē, DAP un Domē, cita starpā, lai pie nepieciešamības lemtu par 2. kārtas realizācijas pieļaujamību.
6. Atbilstoši Ziņojumā norādītajam gadījumā, ja tiktu konstatēta nozīmīgi lielāka ūdens pieplūde, kas pārsniedz prognozēto, 2. kāples izstrādei jāveic daļēja ūdens pazemināšana un derīgā izrakteņa ieguve jāveic virs un zem ūdens līmeņa, konkrētos risinājumus atkārtoti pārvērtējot sadarbībā ar Pārvaldi.
7. Ierosinātajai sadarbībā ar DAP ir jāizstrādā monitoringa sistēma, kas aptver gan pazemes ūdens līmeņu, gan ietekmes uz ūdensapgādi un ūdens kvalitāti uzraudzību un kontroli, un jānodrošina monitoringa veikšana. Precīzi monitoringa nosacījumi, vietas urbumu izvietojumam un paraugu ņemšanai, to biežumam, izstrādājami derīgo izrakteņu ieguves projekta un monitoringa programmas stadijā, kur tie precizējami, ņemot vērā sekojošas no *Natura 2000* novērtējuma rezultāta izrietošas prasības:
  - a. Lai novērstu neattīrīta ūdens novadīšanu ezerā risku palielināta ūdens apjoma atsūknēšanas gadījumā, nepieciešams nodrošināt novadītā ūdens uzskaiti jau 1. kāples izstrādes laikā un, izvērtējot monitoringa rezultātus, lemt par tālāku darbības pieļaujamību.
  - b. Hidroģeoloģisko apstākļu izmaiņu novērtēšanai un uzraudzībai jānodrošina pazemes ūdeņu monitoringa sistēmas izveide un kontrole.
  - c. Jāveic ūdens kvalitātes kontrole pie ieplūdes Grīzupītē un Grīzupītes izplūdes niedrājā vietā (nosakāmais parametrs – suspendētās vielas).
  - d. Nepieciešami ikgadēji Grīzupītes gultnes ezera niedrājos novērojumi un šīs informācijas fiksēšana. Izveidojoties situācijai, kurā Grīzupītes gultne sasniedz ezera atklāto akvatoriju un upītes ūdens vairs neizplūst niedrājos, ir jāveic aprēķins, lai noteiktu maksimāli pieļaujamo suspendēto vielu koncentrāciju novadāmos ūdeņos (skat. Saldūdens biotopu ekspertes atzinumu).
8. Lai veicinātu smalko daļiņu nogulsnešanos, izplūdes kanāls starp dīķiem jāizbūvē dziļāks par 50 cm no nosēddīķa borta augšējās malas.

9. Jāveic regulāra atsūkņējamā ūdens kvalitātes kontrole. Gadījumā, ja Grīzupītē novadāmā ūdens kvalitāte pārsniedz normatīvajos aktos noteiktos robežlielumus, tad atbilstoši Ziņojumā paredzētajam jānodrošina Ziņojuma paredzētie vai līdzvērtīgi pasākumi suspendēto vielu atdalīšanai no notekūdeņiem (notekūdeņu atbilstoša attīrīšana), piemēram, notekūdeņu attīrīšana ar filtrēšanas metodi, kā arī nepieciešamības gadījumā jāplāno pagaidu lokālās attīrīšanas sistēmas izbūve atsūkņētā ūdens izplūdes vietā virszemes ūdenstecē vai kādā no nosēdīķiem. Tāpat nepieciešamības gadījumā jānodrošina pasākumi, kas mazina suspendēto daļiņu uzduļķošanu no sūkņa radītās plūsmas, piemēram, lai ar sūkņa radīto plūsmu neuzduļķotu jau nosēdušās suspendētās daļiņas, sūkņa ievietošana karjerā atsūkņējamā ūdens novadīšanai paredzētajā iebedrē jāparedz maksimāli tālu no bedres dibena.
10. Tā kā saskaņā ar dabas datu pārvaldības sistēmu “Ozols” Darbības vietai piegulošajā teritorijā atrodas vairākas īpaši aizsargājama biotopu platības, tad, lai novērstu to iznīcināšanu un izvēlētos piemērotāko pieļaujamo risinājumu visu plānoto objektu iespējami optimālākam izvietojumam pirms Paredzētās darbības realizācijas, derīgo izrakteņu ieguves projekta izstrādes laikā atkārtoti jāpieaicina sugu un biotopu eksperts ar atbilstošu sertifikāciju.
11. Paredzētās darbības Ierosinātājas pienākums ir nodrošināt Ziņojumā iestrādāto (vai efektivitātes ziņā līdzvērtīgu) pasākumu īstenošanu trokšņa ietekmes novēršanai un/vai samazināšanai, cik iespējams samazinot ietekmes izplatīšanos ārpus Darbības vietas. Šim nolūkam jāveido arī Ziņojumā paredzētais 5 m augstais aizsargvalnis, precīzu risinājumu tā novietojumam un tehniskajiem parametriem (arī drošības aspektā) nosakot derīgo izrakteņu ieguves projektā.
12. Plānotās darbības, kas rada troksni, nav pieļaujams veikt ar citiem darbu veikšanas laika nosacījumiem kā Ziņojumā norādītie, tai skaitā derīgo izrakteņu ieguve, derīgo izrakteņu apstrāde un pārstrādes darbības tehnoloģiskajā laukumā un produkcijas izvešana ir pieļaujama tikai darba dienās, dienas laikā - diennakts periodā no pulksten 7:00 līdz 19:00. Šādi darba organizācijas nosacījumi ir jāiekļauj derīgo izrakteņu ieguves projektā un Ierosinātājai jānodrošina to ievērošana.
13. Argumentētu sūdzību saņemšanas gadījumā dzīvojamo māju teritorijās un pie Paredzētās darbības trokšņa ietekmei visvairāk pakļautajām fasādēm veicami mērījumi Trokšņa noteikumu Nr.16 paredzētajā kārtībā un, atkarībā no to rezultātiem, lemjams par papildus pasākumu, tajā skaitā Paredzētās darbības nosacījumu un ierobežojumu nepieciešamību. Pēc papildus pasākumu realizācijas (ja tādi bijuši nepieciešami) jāveic atkārtoti trokšņa mērījumi. Visi trokšņa mērījumu rezultāti iesniedzami Pārvaldē un pašvaldībā, bet trokšņa pārsnieguma gadījumā arī pasākumu plāns, ar kuriem tiks nodrošināta robežlielumu ievērošana.
14. Paredzētās darbības Ierosinātājas pienākums ir nodrošināt Ziņojumā ietvertu vai līdzvērtīgu pasākumu gaisu piesārņojošo vielu emisiju ietekmes novēršanai un mazināšanai ievērošanu un jānodrošina risinājumi, kas sasniedz ne būtiski sliktāku gaisa kvalitātes līmeni, kādu tā ar Paredzēto darbību Ziņojumā ir apņēmusies sasniegt.
15. Lai samazinātu putekļu emisijas, sausā laika periodā jāizvērtē nepieciešamību laistīt karjera iekšējos ceļus, kā arī nodrošināt citu ar ieguves darbiem saistītu vietu (tehnoloģiskā laukuma) mitrināšanu, samazinot iespējamu putekļu emisiju.
16. Jāizstrādā un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā jāaskaņo spridzināšanas darbu projekts. Dolomīta slāņa uzirdināšana, pielietojot spridzināšanas metodi, jāveic tikai dienas periodā. Dolomīta slāņkopas irdināšanai spridzināšana

pieļaujama, ievērojot visus nepieciešamos drošības un piesardzības pasākumus, lai netiktu nodarīts kaitējums piegulošo zemju un īpašumu īpašniekiem. Savlaicīgi jāsniedz informācija pašvaldībai un iedzīvotājiem par plānotajiem spridzināšanas darbiem karjerā, kā arī atbilstoši darbu veikšanas specifikai jānodrošina nepieciešamie drošības pasākumi.

17. Jāveic depresijas piltuves ietekmes zonā esošo viensētu apsekošana atbilstoši Ziņojumā plānotajam, izvērtējot to ūdensgūtnes avotu iespējamo izsīkšanu un savlaicīgi paredzot nepieciešamos pasākumus (tajā skaitā kompensējošos), lai nodrošinātu depresijas piltuves zonā esošo māju apgādi ar ūdeni. Ja dolomīta ieguves rezultātā tiktu traucēta ūdens apgāde, nepieciešams nekavējoties veikt preventīvus pasākumus un padziļināt esošās akas vai ierīkot jaunus urbumus.
18. Kompleksā monitoringa programma jāizstrādā sadarbībā ar DAP, monitoringa rezultāti regulāri iesniedzami DAP, Pārvaldē un Domē, nodrošinot datu pieejamību, un pie nepieciešamības iespējami savlaicīgu iespējamo problēmsituāciju novēršanu, nodrošinot nepieciešamos papildpasākumus negatīvo ietekmju nepieļaušanai.
19. Jānodrošina visu Ziņojumā norādīto risinājumu Paredzētās darbības realizācijai iekļaušana derīgo izrakteņu ieguves projektā un izpilde. Ja turpmākajās Paredzētās darbības projektēšanas un realizācijas stadijās tiek izskatīti citi ieguves, apjoma, laika u.c. risinājumi, kas būtiski atšķiras no Ziņojumā novērtētā, veicams šādu izmaiņu būtiskumu novērtējums, lemjot par ietekmes uz vidi sākotnējā izvērtējuma nepieciešamību Novērtējuma likuma paredzētajā kārtībā.

Direktors

A.Lukševics

2018. gada 22. novembrī